

Херсонський державний аграрно-економічний університет
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Уманський національний університет садівництва
Полтавський державний аграрний університет
Подільський державний аграрно-технічний університет
Публічне акціонерне товариство «Райффайзен банк Аваль»
Херсонська обласна організація «Спілка економістів України»
Головне управління Пенсійного фонду України в Херсонській області
Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України

Збірник тез

Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

ТОМ 1

19 жовтня 2021 року (м. Херсон)

УДК 33(477)

Стратегія фінансово-економічного розвитку підприємницьких структур в умовах глобалізації: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. Херсон. 19 жовтня 2021 р. Херсон: ХДАЕУ, 2021. 86 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції висвітлюють широкий спектр теоретичних і практичних питань стратегії фінансово-економічного розвитку підприємницьких структур в умовах глобалізації. Тематика конференції охоплює питання дослідження сучасного стану економічних відносин та фінансової діяльності суб'єктів господарювання, управлінські та адміністративні аспекти розвитку підприємництва в Україні.

Призначено для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти, слухачів інститутів підвищення кваліфікації, спеціалістів з економіки та освіти.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-методичною комісією економічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету (протокол № 3 від 5 листопада 2021 р.)

Організаційний комітет:

- КИРИЛОВ Юрій** – д.е.н., професор, ректор Херсонського державного аграрно-економічного університету;
- ГРАНОВСЬКА Вікторія** - д.е.н., професор, перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи Херсонського державного аграрно-економічного університету;
- АВЕРЧЕВ Олександр** - д.с.-г.н., професор, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Херсонського державного аграрно-економічного університету;
- КРИКУНОВА Вікторія** - к.е.н., доцент, декан економічного факультету Херсонського державного аграрно-економічного університету;
- ТАНКЛЕВСЬКА Наталія** - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету;
- КАРНАУШЕНКО Алла** – к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів Херсонського
- БОЙКО Людмила** – к.с.-г.н., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету;
- ПОВОД Тетяна** - к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету;
- МОРОЗОВА Ольга** - к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету;
- ЯРМОЛЕНКО Віталіна** - асистент кафедри економіки та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету;
- ПИЛИПЕНКО Катерина** – д.е.н., професор, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету
- МІСЮК Микола** - д.е.н., професор, заслужений економіст України, декан економічного університету ЗВО «Подільський державний університет»
- БАРАБАШ Леся** - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського національного університету садівництва

ЗМІСТ

<u>КЕЛЛЕР Ю. А.</u> <i>Науковий керівник: Ярмоленко В. В.</i> <u>СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ</u>	6
<u>БОЙКО Л. О., КОНЮХ І.М.</u> <u>ПОЛІТИКА ЗАЙНЯТОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ</u>	9
<u>БОЛІЛА С. Ю.</u> <u>ІННОВАЦІЙНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ</u>	12
<u>БОЙКО В.О., КРИВЕНКО Д.С.</u> <u>РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СПРИЯННІ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ</u>	14
<u>ДУДЯК Н. В., БАРУЛІНА І. Ю.</u> <u>СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ</u>	18
<u>ЗУБІК Д.В.</u> <i>Науковий керівник: Ярмоленко В. В.</i> <u>МЕХАНІЗМ БАНКРУТСТВА ТА ЕТАПИ ЙОГО РОЗВИТКУ</u>	20
<u>КАЦАБА В.Б., БОЙКО Л.О.</u> <u>АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЮ ПРОДУКЦІЄЮ</u>	24
<u>ПАШИННИЙ А.В., ПРИСТЕМСЬКИЙ О.С.</u> <u>ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА</u>	26
<u>ПЕРЕТЯТЬКО С.Г., РУДІК О. Л.</u> <u>ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА СОЇ В УКРАЇНІ</u>	29
<u>МУХІНА І.А.</u> <u>СТРАТЕГІЯ ВІДТВОРЕННЯ ГАЛУЗІ РИБНИЦТВА НА ХЕРСОНЩИНІ</u>	32
<u>ПОНОМАРЕНКО О.В.</u> <u>ESP AS A KEY TO PROFESSIONAL MOBILITY FORMATION WITH THE STUDENTS OF ECONOMIC SPECIALTY</u>	36
<u>РУДІК Н. М.</u> <u>ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КООПЕРАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ</u>	40
<u>СІМОНЕНКО Т.Г.</u> <i>Науковий керівник: Ярмоленко В. В.</i> <u>ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ НАУКОВОГО КОЛЕКТИВУ</u>	43

Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

<u>СІМОНЕНКО Т.Г., БОЙКО Л.О.</u> <u>СЕРВІТИЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВОСТІ – ДОХОДИ ЗА ДОПОМОГОЮ ПОСЛУГ</u>	46
<u>ЛІШТВАН О.О.</u> <i>Науковий керівник: асистент Ярмоленко В.В.</i> <u>МАЛІ ТА СЕРЕДНІ ПІДПРИЄМСТВА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ</u>	48
<u>НІКІТЕНКО К.С.</u> <u>РОЗВИТОК ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ</u>	52
<u>КАПИЦЯ А.М., ТАНКЛЕВСЬКА Н.С.</u> <u>ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ</u>	54
<u>ЩОГОЛЬ А.О.</u> <i>Науковий керівник: Аверчева Н.О.</i> <u>ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ПРИНЦИПИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ</u>	57
<u>МОРОЗОВА О.Г.</u> <u>ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС, ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА</u>	60
<u>HLAVATSKA YU.L.</u> <u>HOTEL MANAGEMENT IN THE UK: RANKING OF UNIVERSITIES IN THE SPECIALTY “HOTEL MANAGEMENT, LEISURE, HEALTH INDUSTRY, TOURISM”</u>	63
<u>ЯРМОЛЕНКО В. В.</u> <u>МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ</u>	66
<u>ТАНКЛЕВСЬКА Н.С., ВИБРАНСЬКИЙ В.В.</u> <u>ЕКОНОМІЧНЕ МИСЛЕННЯ У СПОРТИВНІЙ ІНДУСТРІЇ</u>	69
<u>ШУМАКОВ В.О.</u> <u>СУТЬ ПОНЯТТЯ «ІНВЕСТИЦІЇ»</u>	70
<u>ПОВОД Т. М.</u> <u>КАПІТАЛОВКЛАДАННЯ В ФІНАНСОВІ ПІРАМИДИ, ЯК ВИД НЕДОСТАТНЬОЇ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ</u>	73
<u>ЗУБІК Д.В., ЯРМОЛЕНКО В.В.</u> <u>СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ</u>	75
<u>ТОМНИЦЬКИЙ І.А., БЕРЕЗКА І.В.</u> <i>Науковий керівник: Карнаушенко А.С.</i> <u>ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧУЙН В СТРАХУВАННІ</u>	77
<u>ТАНКЛЕВСЬКА М.С.</u> <i>Науковий керівник: Карнаушенко А.С.</i> <u>ОСНОВИ ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ</u>	80
<u>РІЛІПЕНКО К.А.</u> <u>FINANCIAL MECHANISM OF AGRICULTURAL ENTERPRISES DEVELOPMENT</u>	83

Келлер Ю. А. – здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Науковий керівник: Ярошенко В. В. – асистент кафедри
економіки та фінансів
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Важливою складовою розвитку будь-якого суб'єкта господарювання, в тому числі фермерського господарства, є фінансове забезпечення його діяльності. Недостатня величина власних коштів суб'єкта господарювання негативно впливає на його фінансовий стан, а також на конкурентоспроможність. Для ефективного фінансового стану досить важливою є здатність до покриття будь-яких видатків, що й забезпечується фінансовими ресурсами. Окрім самофінансування та кредитування дуже важливим видом фінансування є державна фінансова підтримка агропромислового комплексу, а особливо фермерських господарств. Розглянемо види та напрями державного фінансування (рис. 1). Кожного року напрями фінансування змінюються.

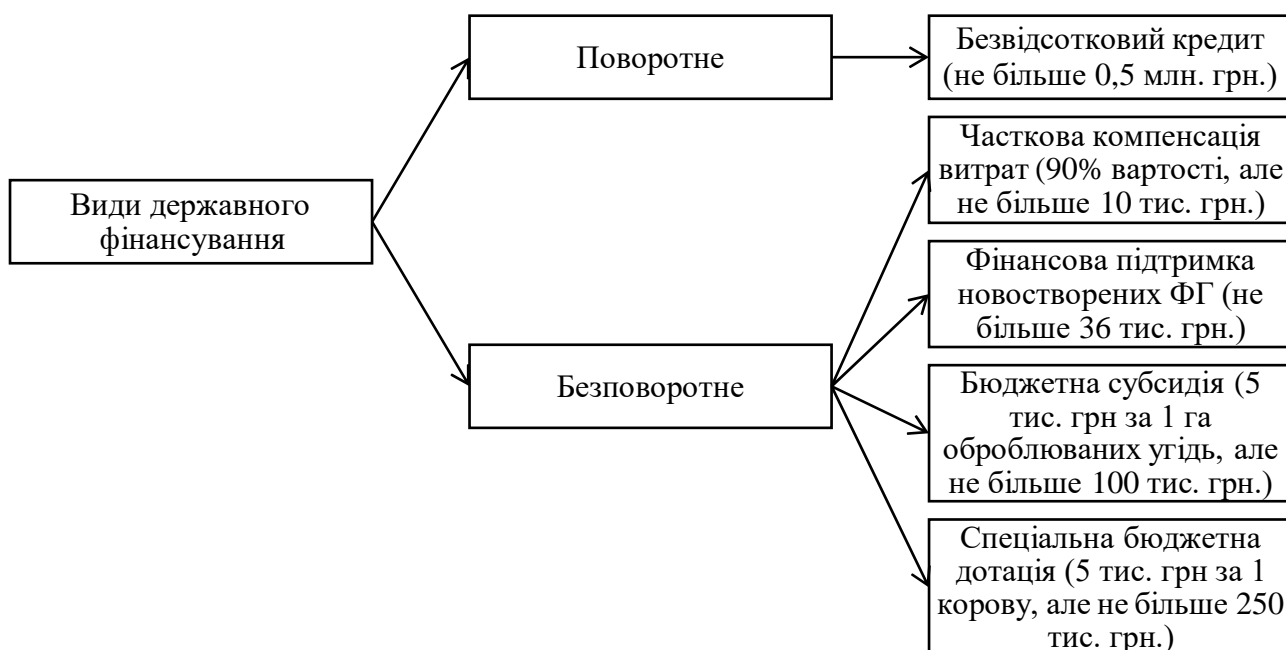

Рис. 1. Види та напрями державного фінансування фермерських господарств*
* Джерело: згруповано автором за даними [1-2]

Щодо поворотної допомоги, то вона дається фермерським господарствам з урахуванням строку повернення до 5 років (новоствореним – до 3 років) [1]. Стосовно безповоротної допомоги, то вона надається тим фермерським господарствам, які за останній звітний рік мають чистий дохід 20 млн. грн., або новоствореним суб'єктам аграрної сфери, незалежно від розміру виручки [2].

Розглянемо, які фактори впливають на те, що фермерське господарство може не отримати фінансову підтримку від держави (рис. 2).

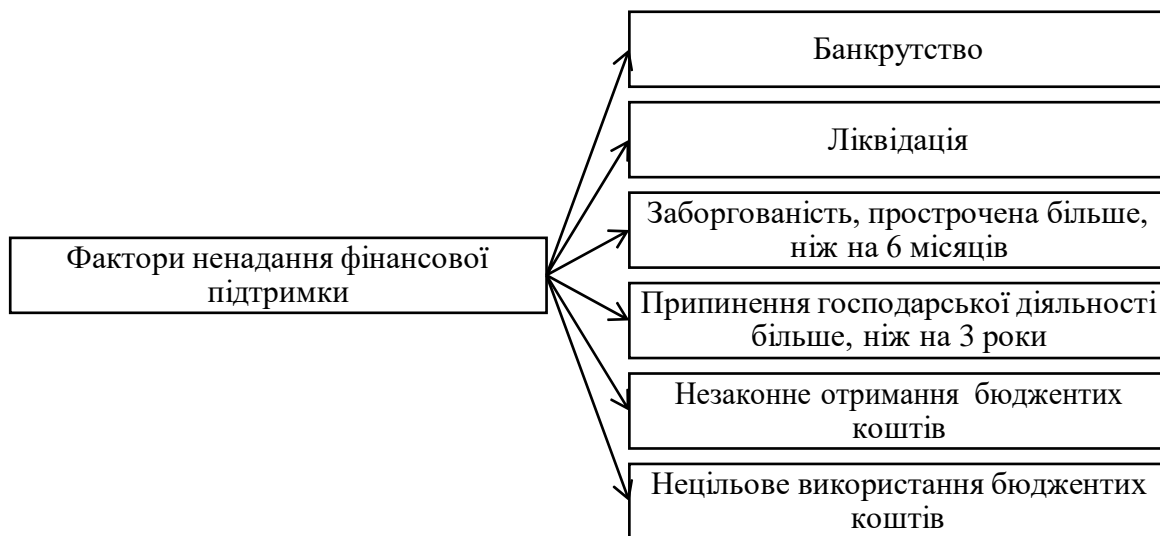

Рис. 2. Фактори ненадання фінансової підтримки *

* Джерело: згруповано автором за даними [3]

Для оцінки сучасного стану державної підтримки фермерських господарств звернемо увагу на їх фінансування з боку держави за останні три роки (табл. 1).

Таблиця 1

Стан фінансування програми державної підтримки фермерських господарств *

Напрями програми	Роки						
	2019			2020			2021
	План	Факт	%	План	Факт	%	План
Фінансова підтримка розвитку ФГ, млн. грн.	800	230,4	-71,2	134,7	112,9	-16,2	175
Надання кредитів ФГ, млн. грн.	244,5	140	-42,7	67	66,8	-0,3	50
Всього, млн. грн.	1044,5	370,4	-64,5	201,7	179,7	-10,9	225

* Джерело: розраховано автором за даними [4].

Аналізуючи табл. 1, можна помітити, що у 2019 році програмі підтримки

*Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»*

фермерських господарств було виділено значно більшу суму, ніж у минулому та поточному роках. Але при цьому факт виконання програми є значно меншим за плановий показник. Також спостерігається динаміка зниження фінансування напрямку надання кредитів фермерським господарствам. На це здебільшого подіяли пандемічні обставини, які мали негативний вплив в цілому на всю економіку України. При цьому держава намагається збільшувати фінансування аграрної сфери: у 2021 році загальна сума програми підтримки фермерських господарств перевищує аналогічний показник за 2020 рік на 23,3 млн. грн.

Отже, незважаючи на те, що напрями програми підтримки фермерських господарств кожного року змінюються під їх потреби, стан фінансування даної сфери є недостатнім, оскільки він не відповідає необхідному рівню. Тому проблема фінансового забезпечення суб'єктів аграрної сфери з боку держави нині є досить актуальною та потребує якнайшвидшого вирішення.

Література

1. Інформація щодо поворотної фінансової допомоги. *Український державний фонд підтримки фермерських господарств*. URL: <https://udf.gov.ua/index.php/finansova-pidtrymka/finansova-dopomoha> (дата звернення: 03.10.2021).
2. Підтримка фермерства. *Міністерство аграрної політики та продовольства України*. URL: <https://minagro.gov.ua/ua/pidtrimka/pidtrimka-fermerstva> (дата звернення: 03.10.2021).
3. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств: Постанова КМУ від 07.02.2018 р. № 106: станом на 18 червня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2018-п/ed20210618#Text> (дата звернення: 03.10.2021).
4. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення: 03.10.2021).

*Бойко Л. О. – к.с.-г.н., доцент
Конюх І.М. – здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

ПОЛІТИКА ЗАЙНЯТОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ

В умовах кризового стану економіки любої країни молодь стає найбільш уразливою і незахищеною. Як зазначалось на 40-й сесії Генеральної асамблеї ООН, «молоді люди відіграють подвійну, на перший погляд, суперечливу роль: з одного боку, вони активно сприяють процесу соціалізації, а з іншого – стають його жертвами» [1].

Однією з найбільш гострих соціальних проблем в Україні є зайнятість та працевлаштування молодих людей. Причиною безробіття серед молоді є те, що останнім часом освітні послуги не повністю відповідають справжнім вимогам та потребам ринку праці. Не вистачає кваліфікованих кадрів у різних галузях національного господарства. З впровадженням нових технологій, автоматизації та роботизації практично всіх сфер життя, очікуються масові скорочення спеціалістів на промислових підприємствах. Також виникає значне напруження на ринку праці сільської молоді, спричинене в основному організаційно-економічними перетвореннями на селі, і це більше стосується жінок, тому що у них нижча оплата праці ніж у чоловіків [2,3]. Для усунення дисбалансу, який виник на ринку праці, державою повинні бути більш широко застосовані та впроваджені новітні розширені програми підготовки та перепідготовки найбільш економічно активної частини населення за професіями та спеціальностями на які є великий попит у роботодавців.

Навесні 2021 р. у рамках програми USAID «Мріємо та діємо» було проведено дослідження ринку праці і встановлено, що найбільш економічно активними є молоді люди у віці 30-34 років (83,3%), а слідом за ними йдуть молоді люди у віці 25-29 років (79,6%). Українська молодь у віці 15-24 років

*Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»*

демонструє нижчий рівень економічної активності (33,7%). Такий низький показник у наймолодшій віковій категорії серед молоді головним чином пояснюється високим рівнем залучення до процесу здобуття освіти (84,1%), що відкладає термін виходу їх на ринок праці.

Аграрний сектор залишається однією з ключових галузей економіки України. Частка сільського господарства у загальному ВВП країни у 2020 р. становила 9,3%, забезпечуючи зайнятість 14 % робочої сили. Однак в Україні існують застарілі і надто теоретичні навчальні програми, які не містять в собі практичної підготовки. Один зі шляхів зміцнення сектора економіки лежить на перетині ІТ і сільського господарства. Наприклад, AGRITECH UNIT – нова ініціатива у межах інноваційного парку UNIT.City – платформа для співпраці між інноваційними стартапами, традиційними підприємствами, агрохолдингами, корпораціями та експертами, що пропонує нові рішення для цифрової трансформації сільськогосподарської галузі в Україні, Центральній та Східній Європі [4].

Розвиток молодіжного підприємництва та фінансова підтримка його з боку держави може стати результативною формою сприяння зайнятості молоді [5,6]. Підприємництво відіграє в суспільстві як економічну так і соціальну функцію, забезпечуючи створення додаткових робочих місць без надмірного навантаження на суспільні ресурси. Підприємництво вважають каталізатором економічного розвитку та стимулом до високоефективної праці. У переважній більшості підприємців які успішно розвивають власний бізнес, сильніший спонукальний мотив та вони більш зацікавлені в якісній і продуктивній праці, на відміну від працівників які працюють за наймом.

Отже, органам державної влади, органам місцевого самоврядування, загальноосвітнім та вищим навчальним закладам необхідно проводити інформаційно-освітні кампанії з метою підвищення інтересу молоді до підприємництва, розвитку лідерських навичок та навиків з проєктного менеджменту.

Демонструвати успішно реалізовані підприємницькі проекти, проводити круглі столи для обміну досвідом у підприємницькій діяльності, практичні майстер-класи від HR компаній, де можна отримати певні вміння та досвід необхідний для започаткування власної справи.

Література

1. Резолюции 40-й сессии (1985 год). URL: <https://www.un.org/ru/ga/40/docs/40res.shtml> (дата звернення 01.10.2021).
2. Бойко Л. О. Економічна активність сільської жінки. Зб. тез Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Організаційно-економічний механізм функціонування аграрного сектору економіки», м. Херсон. ДВНЗ «ХДАУ». 7-8.04. 2016 р. 23-25.
3. Гетьман А.Л., Бойко Л.О. Соціально-економічні проблеми сільських жінок на сучасному етапі. *Економічний розвиток України в контексті впровадження прогресивних інформаційних технологій та систем управління*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (25 лютого 2019 р.; м. Київ) / Відпов. за вип. С. Остапчук. К.: ТОВ «ВІПО», 2019. С.214-217.
4. Стан зайнятості молоді в Україні (результати дослідження). URL: <https://gurt.org.ua/news/informator/73172/> (дата звернення 01.10.2021)
5. Бойко Л.О. Молодіжне підприємництво – важливий напрям розвитку економіки південного регіону. *Економіка, освіта, технології в контексті глобальних викликів*. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (23-24 вересня 2021 р. м. Черкаси). – Черкаси: ЧДБК, 2021. С.115-116.
6. Петренко, В.С. & Карнаушенко, А.С. (2019). Формування молодіжного підприємництва в Україні та аналіз факторів впливу на його розвиток. *Міжнародний науковий журнал «Фінансовий простір»*. (3 (35)). 139-147.

*Боліла С.Ю. – к.с.-г.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

ІННОВАЦІЙНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Глобалізаційні процеси змусили шукати механізми пристосування національних економік до змін, що відбулися на арені міжнародних економічних відносин. В сучасному світі відбувається переоцінка основних цінностей. Від економічної спрямованості суспільство переходить до інноваційної моделі, від нагромадження матеріального багатства як основи особистого добробуту - до нагромадження інформації як основи суспільного прогресу.

На сучасному етапі розвитку національного суспільства відбуваються глибокі зміни в усій системі економічних відносин. Істотною їх рисою є інновації, що відграють визначальну роль для економіки [1;2]. Вони дозволяють ставати на шлях інноваційного типу економічного розвитку, що дедалі більше стає тим базисом, який визначає економічні переваги країни та її перспективи на світовому ринку.

З огляду на те, що на ринку фігурує і конкурує вже не окремий товар, а комбінований пакет товарів, послуг та інформації, конкурентоспроможність продукції залежить вже не лише від її конкретного виробника, а й від спроможності національного і глобального середовища і його учасників до супроводження й використання цього продукту. Різко зростає вимога до цілісності цього середовища, кваліфікованості, дисциплінованості, цілеспрямованості його учасників.

За умов глобалізації інвестиційних процесів для України немає іншого вибору, як розробляти власну модель інноваційного розвитку економіки, розвивати інноваційне підприємництво, посилювати інноваційний характер

Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

виробничої діяльності. Адже сучасний ринок діє за допомогою нововведень, а інноваційне прискорення є основою його сталого розвитку. Інноваційне підприємництво закономірно виступає одним з наймогутніших факторів економічного розвитку, оскільки до цього спонукає підприємницький інтерес. Важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування інноваційного підприємництва відіграє інноваційна інфраструктура, що сприятиме виходу інновацій на глобальний ринок.

На сьогоднішній день інноваційна інфраструктура ще не достатньо розвинена і потребує підтримки з боку держави. До того ж слід зазначити, що інвестиції та інновації - це лише половина справи, а інша половина полягає у підготовці високопрофесійного персоналу, особливо менеджерських кадрів. Сучасний менеджер повинен зосереджуватися не лише на дослідженнях чи науково-дослідній діяльності, а й повинен багато приділяти уваги споживачеві нових знань, бути ще й маркетологом і вивчати попит на нововведення, зважаючи на світову кон'юнктуру. Здатність людських ресурсів набувати знань і згодом творчо їх застосовувати залежить переважно від рівня і загальних умов навчання. Тому одним із варіантів досягнення істотного прогресу у інноваційній сфері може стати ретельна підготовка і перепідготовка українських фахівців, часто за кордоном на якісному західному устаткуванні. Участь інноваційних менеджерів в міжнародних проєктах за ключовими напрямками науково-технічного прогресу, грантові програми, доступ до передового світового досвіду пришвидшить формування інформаційного суспільства в нашій країні, а широке запровадження інформаційно-комунікаційних технологій надасть потужний імпульс інноваційному розвитку, економічному, соціально-політичному та культурному життю українського суспільства.

Для реалізації державної політики щодо поліпшення соціально-економічного стану в країні на основі інноваційної моделі розвитку економіки

потрібно широко застосовувати довготермінові механізми та інструменти державної політики, які б стимулювали підвищення інноваційної активності економіки. Стратегія втілення цієї політики має здійснюватися на системній і послідовній основі. Всі учасники інноваційного процесу мають бути зацікавлені у поєднанні їхніх інтересів і зусиль у створенні та застосуванні нових знань і технологій з метою виходу на внутрішній і зовнішні ринки з високотехнологічною продукцією. У реалізації зазначеної взаємодії і створенні таким чином економіки, заснованої на знаннях, роль державної влади є ключовою, а підготовка високопрофесійних кадрів - пріоритетним і надважливим завданням для досягнення конкурентних переваг на глобальному ринку за рахунок конкурентоспроможних інноваційних розробок та нововведень. Кадровий потенціал для інноваційної діяльності має особливе значення: він є підґрунтям для формування всіх інших необхідних ресурсів. Тому державна політика стосовно збереження та нарощення кадрового науково-технічного потенціалу, сприяння вітчизняній системі вищої освіти в напрямку підготовки фахівців інноваційної сфери дозволить прискорити розвиток економіки країни та забезпечить зростання рівня життя в суспільстві.

Література

1. Гусаріна Н.В. *Концепція економічного розвитку та інноваційні активності підприємств в умовах динамічних змін зовнішнього середовища* : монографія . Херсон: ПП Вишемірський В.С., 2017. 178 с.
2. *Управління економічними процесами та інноваційний розвиток промислових підприємств в умовах динамічних змін зовнішнього середовища* : колективна монографія за заг. ред. д.е.н., проф. Шарко М.В. Херсон: , 2017. 264 с.

Бойко В.О. - к.е.н., доцент

*Кривенко Д.С. – здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СПРИЯННІ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ

Молодь є рушійною силою змін в економічній, політичній ситуації країни. Підтримка сучасної молоді - це інвестиції у майбутнє України. Тому важливо створити умови для реалізації молоді в Україні – такою є мета ініціативи Українського пакту для молоді, який об'єднав зусилля влади та бізнесу для вирішення питань освіти та працевлаштування молоді. Спілка української молоді стала найбільшою ініціативою державно-приватного партнерства за п'ять років, об'єднавши понад 140 роботодавців, які разом створили понад 45 тис. робочих місць для молодих людей. Ініціатива була визнана CSR Europe однією з найкращих практик, а Глобальний альянс ООН для молоді став одним із найкращих прикладів досягнення Цілей сталого розвитку у світі. Нові соціально-економічні виклики 2021 р. вимагають нового підходу роботодавців до працевлаштування молоді у період карантинних обмежень, визваних світовою пандемією Covid -19 [1], у тому числі молоді, яка живе у складних життєвих умовах: внутрішньо переміщених осіб, дітей-сиріт, молодих людей з інвалідністю та інших.

Країни-учасниці Молодіжного Альянсу України 2025, закликають різні компанії, навчальні заклади, міжнародні інституції та молодіжні організації об'єднати зусилля для якісної освіти та працевлаштування молоді, що стане ціллю сталого розвитку та зміцнення співпраці. Для цієї мети:

- 1) забезпечити якісні програми стажування та робочі місця на низовому рівні для молоді;
- 2) сприяти розвитку системи економічного стимулювання роботодавців, які надають робочі місця для молоді;

3) сприяти реалізації програм розвитку практичних навичок молоді для подальшого працевлаштування, зокрема цифрових та підприємницьких навичок, фінансової грамотності тощо.

Сприяти встановленню партнерських відносин між бізнесом та освітнім сектором для якісної освіти та самореалізації молоді в Україні. Для цієї мети:

1) забезпечити ефективну комунікацію роботодавців із системою освіти, у тому числі з Міністерством освіти і науки України, закладами вищої, професійно-технічної та загальної середньої освіти;

2) сприяти обміну передовим досвідом співпраці між комерційними та освітніми закладами (двостороння освіта, онлайн-досвід, підготовка викладачів тощо).

Надати молодим людям менторську підтримку з питань професійної реалізації, залучивши представників компаній як наставників. Для цієї мети:

1) створення Всеукраїнської платформи лідерства молоді (у тому числі вразливих груп) у професійному розвитку працівників компаній-підписантів;

2) зробити Національний тиждень молоді в компаніях для студентської молоді ЗВО та ЗП(ПТ)О.

Для функціонування Українського Пакту заради молоді та з метою виконання поставлених зобов'язань створено експертну раду за участі Центру «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності», Міністерства молоді та спорту України та Представництва ООН в Україні та компаній-підписантів [2].

Основною причиною низької зайнятості молоді в Україні є зростання пропозиції робочої сили з відносно невеликою кількістю нових робочих місць, що призводить до поглиблення існуючого дисбалансу і, як наслідок, у подальшому сприяння надлишку робочої сили на національному ринку праці, створюючи потенційну загрозу економічній безпеці держави в майбутньому [3-5].

Ефективне державне регулювання молодіжного сектору на ринку праці та забезпечення конкурентоспроможності підростаючого покоління потребує ефективного нормативного забезпечення, що відповідає вимогам сучасної глобальної та національної ринкової економіки. Українське законодавство, що забезпечує розвиток та формування молодіжного сегменту ринку праці, містить велику кількість законодавчих та нормативно-правових актів, які прямо чи опосередковано стосуються зайнятості молодих людей та молодіжної політики.

Література

1. Oleksii LYULYOV, Yana US, Tetyana PIMONENKO, Aleksy KWILINSKI, Tetyana VASYLIEVA, Nataliya DALEVSKA, Jan POLCYN and Viktoriia BOIKO “ The Link Between Economic Growth and Tourism: Covid-19 Impact” Proceedings of the 36th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551- 5-7, 4-5 November 2020, Granada, Spain.
2. УКРАЇНСЬКИЙ ПАКТ ЗАРАДИ МОЛОДІ-2025. URL: <https://careerhub.in.ua/pact-for-youth-2025/> (дата звернення 04.10.2021).
3. Бойко Л.О. Молодіжне підприємництво – важливий напрям розвитку економіки південного регіону. *Економіка, освіта, технології в контексті глобальних викликів*. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 вересня 2021 р. м. Черкаси). – Черкаси:ЧДБК, 2021. С.115-116.
4. Romanenko, Y. O., Boiko, V. O., Shevchuk, S. M., Varabanova, V. V., & Karpinska, N. V. Rural development by stimulating agro-tourism activities. *International Journal of Management*, 2020. № 11(4), С. 605-613. doi:10.34218/IJM.11.4.2020.058.
5. Петренко, В.С. & Карнаушенко, А.С. (2019). Формування молодіжного підприємництва в Україні та аналіз факторів впливу на його розвиток. *Міжнародний науковий журнал «Фінансовий простір»*. (3 (35)). 139-147.

*Дудяк Н. В. - д.е.н., доцент
Баруліна І. Ю. – здобувач вищої освіти третього
(освітньо-наукового) рівня
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Тема соціальної відповідальності бізнесу (СВБ) останнім часом набуває все більшої актуальності. Розвинені країни поступово формують уявлення громадськості про бізнес не лише з точки зору його прибутковості, а й важливості питання якою ціною та з якими наслідками отримано цей прибуток. Перед вітчизняним бізнесом, у процесі інтеграції до світової економічної системи, також постають нові завдання де поряд з економічними чинниками все більшу роль у забезпеченні конкурентоспроможності, досягненні високої продуктивності та прибутковості починають відігравати неекономічні показники роботи підприємства, такі як рівень соціального забезпечення працівників, впровадження на підприємстві системи контролю якості, впровадження екологічно чистих та енергозберігаючих технологій тощо.

Відповідно до розпорядження кабінету міністрів України від 24 січня 2020 р. №66-р була затверджена «Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року». Згідно цього документу поняття «соціально відповідальний бізнес» визначає відповідальну поведінку суб'єктів господарської діяльності за вплив їх рішень і дій на суспільство, навколишнє природне середовище, яка сприяє сталому розвитку суспільства, зокрема забезпеченню добробуту населення; враховує очікування суб'єктів господарської діяльності та суспільства; відповідає законодавству і міжнародним нормам поведінки; інтегрована у діяльність суб'єкта господарської діяльності [1].

Наразі, соціальна відповідальність в Україні перебуває в зародковому стані, але з кожним роком в Україні збільшується кількість компаній, які

*Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»*

реалізують проекти соціальної відповідальності бізнесу, створюють стратегії сталого розвитку та видають нефінансові звіти.

Кожна господарська одиниця, будь то великий агрохолдинг чи фізична особа підприємець на ринку, має зрозуміти, що підвищуючи свою соціальну відповідальність бізнес автоматично підвищує рівень своїх доходів. Це підтверджують дані дослідження «Your Cause» у сфері корпоративної соціальної відповідальності, згідно з яким 66% споживачів готові платити більше за продукцію підприємств, діяльність яких відповідає концепції сталого розвитку. Результати наукових досліджень доводять, що в соціально відповідальних компаніях продуктивність праці зростає на 13%; на підприємствах, що реалізують стратегію корпоративної соціальної відповідальності, плинність кадрів знижується на 50% і, відповідно, підвищується лояльність персоналу [2].

На жаль, стратегічні заходи із популяризації СВБ в Україні направлені в основному на великий бізнес. Успішні історії ведення СВБ адаптуються до реалій масштабних вітчизняних організацій, що не відповідає можливостям малого і середнього бізнесу (МСБ) і в результаті малий бізнес залишається осторонь цього питання.

За даними Державної служби статистики України МСБ склали ліву частку від загальної кількості підприємств в Україні у 2020 році. В абсолютних числах кількість середніх підприємств становить 16,5 тис., малих – 182,3 тис., з яких мікро – 176,5 тис. підприємств (у т.ч. серед них майже 148,4 тис. фізичних осіб-підприємців), у яких задіяно 6,9 млн. працівників, що становить 40% найманої робочої сили.

Проте, не зважаючи на їх вагому долю в економіці країни, відсутні конкретні заходи із заохочення інтеграції принципів соціально відповідального ведення бізнесу серед малих та середніх підприємств.

Підсумовуючи вище викладене можна зробити висновки, що малому та середньому бізнесу в Україні наразі досить складно дотримуватися принципів

**Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

соціально відповідального ведення бізнесу, з огляду на причини фінансової нестабільності і нерозуміння власної соціальної значущості, проте, саме малий та середній бізнес має значні перспективи у цьому напрямку.

Існуючий стан речей обумовлює необхідність проведення широкої інформаційної кампанії серед малих та середніх підприємств про можливості та переваги інтеграції принципів соціальної відповідальності бізнесу у свою діяльність.

Література

1. Концепція реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text> (дата звернення 04.10.2021)

2. Мельник С. Становлення соціально орієнтованого бізнесу в Україні як складова державної соціальної політики. *Україна: аспекти праці. Науково-економічний та суспільно-політичний журнал.* № 5. 2008. С. 32.

3. Баюра Д. Корпоративна соціальна відповідальність у системі корпоративного управління. *Україна: аспекти праці. Науково-економічний та суспільно-політичний журнал.* № 1. 2009. С. 22.

***Зубік Д.В.** – здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Науковий керівник: **Ярошенко В. В.** – асистент кафедри
економіки та фінансів
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

МЕХАНІЗМ БАНКРУТСТВА ТА ЕТАПИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Банкрутство, це один із найбільш небажаних процесів в економіці країни, якщо не контролювати даний процес, наслідком може бути економічна криза або стагнація економіки. Проте, жодна ринкова система не може існувати без ліквідації підприємств.

Тому постає необхідність у вивченні державного регулювання неплатоспроможності юридичних та фізичних осіб, аналізі дієвості механізмів направлених на рішення проблеми. Оскільки ефективне вирішення даного питання, а саме виходу підприємств з ринку, впливає на рівень економічної безпеки та стабільності України.

Отже, перейдемо до розгляду і аналізу основних етапів розвитку вітчизняного механізму банкрутства. Почнемо з того, що з моменту проголошення незалежності України в правовому полі фактично був відсутній механізм рішення даної проблеми. У зв'язку з цим виникла необхідність терміново врегулювати процедури, підстави та наслідки неплатоспроможності боржника. І першим етапом стало введення в чинність Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.1992 р. № 2343-ХІІ. Однак, закон містив ряд недоліків, основні з яких:

- 1) було лише окреслено систему державного регулювання;
- 2) не передбачалось створення спеціалізованого державного органу;
- 3) такої ключової фігури як арбітражний керуючий не було;

Дані недоліки та низьку ефективність намагалися компенсувати змінами, що вводились протягом наступних років. Але зміни не надавали необхідного ефекту. Це стало передумовою підготовки нового законодавчого акту. І вже 01.01.2000 року набрав чинності Закон України від 30.06.1999 № 784-ХІV «Про відновлення платоспроможності боржника та визнання його банкрутом». В законі були переглянуті минулі помилки та внесено нові позитивні зміни [1].

Об'єктивно ефективність даних змін ми можемо відстежити за допомогою статистичної інформації з дослідження Світового банку «Doing Business Project», за таким показником як «врегулювання неплатоспроможності», який ведеться з 2007 року і визначає рейтинг країни порівняно із 190 іншими. Графічно позицію України в рейтингу ми можемо відобразити за допомогою рисунка 1.

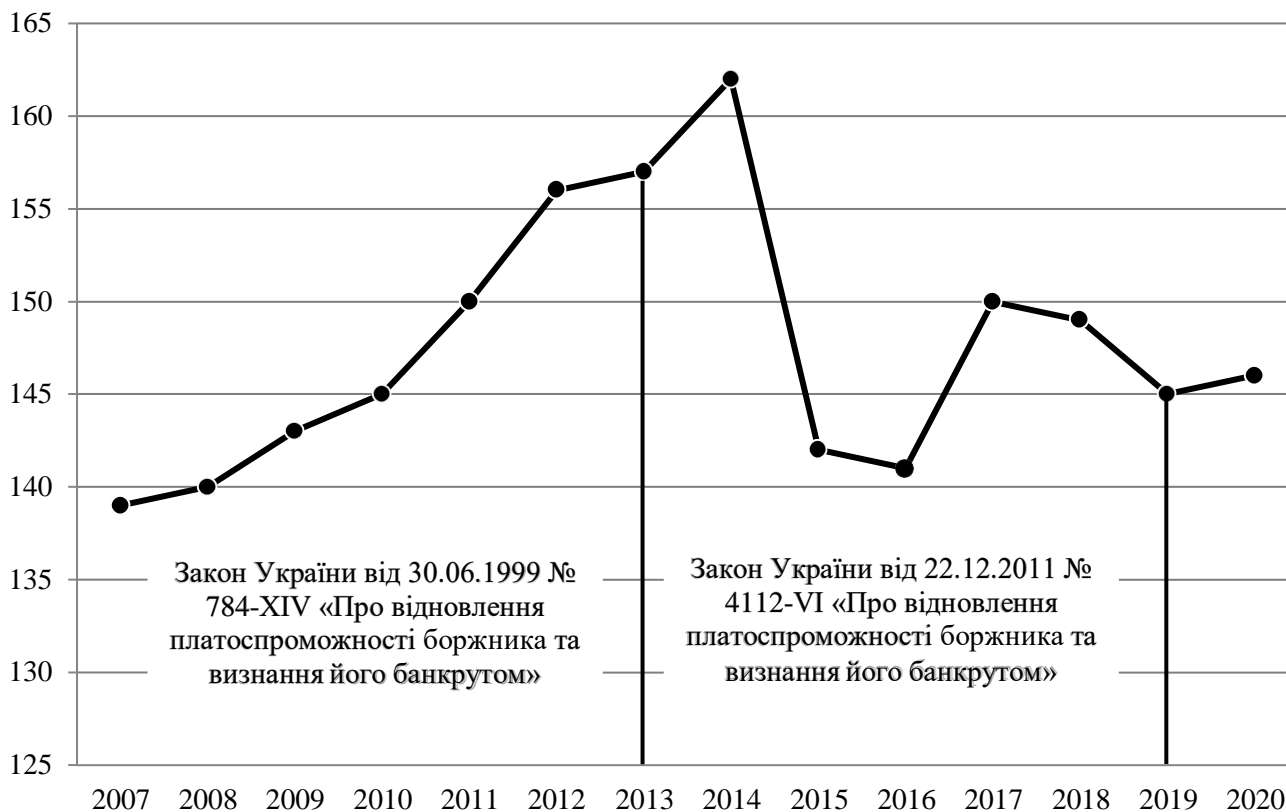

Рис. 1. Рейтинг України на основі даних Doing Business Project за показником «врегулювання неплатоспроможності» *

* Джерело: Згруповано автором за даними [2]

На графіку видно, що впродовж дії ЗУ від 30.06.1999 № 784-XIV, Україна регресувала в рейтингу і займала все більш останнє місце з кожним роком. Це пояснюється невідповідністю закону стрімкому розвитку суспільних відносин та ринкової економіки.

У зв'язку з цим був введений в дію Закон України від 22.12.2011 № 4112-VI «Про відновлення платоспроможності боржника та визнання його банкрутом». Результатом стало покращення місця в рейтингу, проте 146 - це вкрай низький результат, основними причинами залишаються:

1) тривалість процедури банкрутства становить 2,9 роки, в той час, коли в розвинутих країнах процес становить 1,7 років;

2) вартість процедури в відсотках до вартості майна боржника становить 40,5%, в розвинутих країнах даний показник сягає 9,1 %, це на 31,4% менше ніж у нас;

3) показник recovery rate (норма відновлення), що вимірюється в центах за долар, в нас дорівнює 9.6, а в розвинутих країнах він становить 71.2, це відображає низьку ефективність процедур [3].

Завершальним етапом розвитку, на сьогоднішній день, є введений в дію 21 жовтня 2019 р. Кодекс України з процедур банкрутства. Положення кодексу перебігаються зі світовими стандартами, про це свідчить його підтримка експертами Світового банку та Міжнародного валютного фонду. А також введено низку нововведень, одне з найбільш яких полягає в впроваджені інституту банкрутства фізичних осіб, які формують найбільшу частку із загальної кількості неплатоспроможних підприємств.

Таким чином, вивчення механізму банкрутства, етапів розвитку та недоліків дає змогу розуміти важливість розвитку даної процедури. Оскільки покращення її ефективності підвищить привабливість вітчизняного ринку для іноземних інвесторів та забезпечить зміцнення і розвиток економіки.

Література

1. Мікушева І.В. Розвиток нормативного регулювання відносин у сфері банкрутства в Україні. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_39718/ (дата звернення 04.10.2021).

2. Офіційний сайт Світового банку URL: <https://www.doingbusiness.org/en/doingbusiness> (дата звернення 04.10.2021)

3. Беззуб І. Кодекс України з процедур банкрутства: переваги, недоліки та перспективи. *Громадська думка про правотворення № 17, 2019.* с.16-25

Кацаба В.Б. – здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Бойко Л.О. - к.с-г.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ **АГРОПРОДОВОЛЬЧОЮ ПРОДУКЦІЄЮ**

На даному етапі свого розвитку Україна перебуває в процесі євроінтеграції (Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони). На підставі вищезазначеної угоди були зазначені терміни та зобов'язання щодо ввізних мит. Після завершення перехідного періоду ЄС скасує мита для 95,8% товарних груп [1].

Розташування України сприяє її зовнішньоекономічним відносинам та дає купу можливостей для виходу на міжнародний ринок, проте водночас з її потенціалом також є низка проблем, таких як: несприятлива кон'юнктура на ключових ринках; торговельно-економічні та політичні відносини з Росією; коливання світових валют; нестабільність національної валюти; низька якість вітчизняних товарів; нераціональна структура експорту та імпорту [2]. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності, забезпечить зростання ефективності господарської діяльності, це сприятиме: залученню іноземних інвестицій; зростанню рівня конкурентоспроможності вітчизняної продукції; відтворенню експортного потенціалу країни; формуванню раціональної структури експорту та імпорту [3].

За аналізом зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією (за період січень – липень 2021 р. у порівнянні з періодом січня – липня 2020 р.) в Україні збільшився експорт та імпорт товарів усіх видів: (імпорт +19,4%, експорт +6,7%, сальдо +1,2%). Азійські країни займають найбільшу нішу в експорті української агропродукції. За період січень – липень 2021 р. Китай експортував українських товарів на 2,4 млрд дол. США, Індія – на 947 млн дол. США.

Водночас Нідерланди експортували на 908 млн дол. США, Іспанія – на 538 млн. дол. США. Частка імпорту в Україну з ЄС становить 48,4% (2,3 млрд дол. США), з Азії –20,1% (843,9 млн дол. США) та з Північної та Південної Америки –13,4% (562,6 млн дол. США). Найбільше імпортують в Україну морожену рибу – 4,9% та насіння соняшника – 4,8% [4].

Для покращення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств необхідно: оптимізувати структуру експорту; проводити детальний аналіз зовнішніх ринків; нарощувати обсяги національного виробництва і здійснювати його модернізацію; також важливим напрямом є оптимізація імпортової діяльності. Підвищити ефективність зовнішньоекономічної діяльності можливо також шляхом залучення інвестицій. В сучасних умовах однією із найперспективніших галузей для інвестування в Україні є сільське господарство. Перспективи розвитку цього напрямку пов'язані з відкриттям ринку землі, та іншими факторами.

Беручи до уваги все вищезазначене, можна проаналізувати та визначити напрями для подолання проблем торговельних відносин [5]. Загалом для оптимізації зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств, необхідно на загальнодержавному рівні визначати шляхи для поліпшення експорту та імпорту, розвитку науково-технічного потенціалу, вдосконалити нормативно-правові поля діяльності підприємств та митно-тарифні процедури.

Література

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 16.09.2014 р. № 1678-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення 05.10.2021).

2. Шепель Т.В. Сучасні реалії та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі України. *Бізнес Інформ*. 2021. №1. С. 49–58. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-49-58> (дата звернення 05.10.2021).

3. Ковтун Е.О., Поліщук І.В., Турець Ю.М. Шляхи оптимізації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2016. Вип. 6. Ч. 1. С. 172–174.

4. В Україні збільшився експорт та імпорт товарів усіх видів. URL: <https://minagro.gov.ua/ua/news/v-ukrayini-zbilshivsya-eksport-ta-import-tovariv-usih-vidiv> (дата звернення 06.10.2021)

5. Boiko, V., Kwilinski, A., Misiuk, M., & Boiko, L. (2019). Competitive advantages of wholesale markets of agricultural products as a type of entrepreneurial activity: the experience of Ukraine and Poland. *Economic Annals-XXI*, 175(1-2), 68-72. <https://doi.org/10.21003/ea.V175-12>

Пашинний А.В. - здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Пристемський О.С. - доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

Згідно з П(С)БО 11 зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Поточні зобов'язання - зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу [1].

Головні ознаки поточних зобов'язань:

- за умовами договору поверненню підлягають відповідні ресурси або їх грошовий еквівалент;
- гарантована винагорода за використання цих ресурсів;

- строк погашення – протягом одного року або операційного циклу;
- ресурси повертаються у розпорядження особи, яка їх надавала (або третій особі за дорученням позикодавця);
- характеризується штрафними санкціями за порушення умов договору за терміном погашення зобов'язань і сумою заборгованості.

Особливістю поточних зобов'язань є те, що вони виникають безпосередньо не в момент укладення договору, а після того, як одна зі сторін виконує певну дію (чи бездіяльність) за договором, внаслідок чого виникає заборгованість перед іншою стороною. Оскільки в бухгалтерському обліку одночасне виконання зобов'язань обома сторонами неможливе, то одна сторона договору має право вимагати погашення заборгованості, а інша повинна сплатити цю заборгованість. Для однієї сторони виникає актив у формі дебіторської заборгованості, а для іншої формується пасив у вигляді кредиторської заборгованості.

Для обліку поточних зобов'язань в Плані рахунків передбачено 6 клас «Поточні зобов'язання». До його складу входять короткострокові кредити банків, заборгованість перед постачальниками, бюджетом, розрахунки з учасниками та засновниками, за іншими операціями, за страхуванням та заробітною платою, короткострокові векселі видані, а також доходи майбутніх періодів. Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумами погашення.

У бухгалтерському обліку важливого значення набуває оцінка поточних зобов'язань, яка передбачає визначення критеріїв визнання зобов'язань та їх вираз у грошовій формі. Вона є необхідною в умовах господарювання будь-якого підприємства та застосовується при виникненні зобов'язань. Правила та принципи оцінки поточних зобов'язань наведено в П(С)БО 11 «Зобов'язання».

Контроль за поточними зобов'язаннями здійснюється з метою визначення факту їх наявності за договором. Одним із видів контролю зобов'язань є проведення інвентаризації, яка відображає правильність поточних зобов'язань,

виявлення реальної заборгованості перед працівниками підприємства, бюджетом та за іншими операціями, а також перевіряє достовірність та своєчасність подання звітності до податкової інспекції.

Внутрішній контроль формування і погашення поточних зобов'язань представляє систему нагляду, організовану у суб'єкта господарювання в інтересах його власників і регламентовану його внутрішніми документами, для забезпечення реалізації управлінських рішень щодо дотримання установленого порядку ведення обліку зобов'язань та своєчасність їх погашення, реалізації розробленої стратегії. Особливістю внутрішнього контролю є його безперервне проведення в процесі фінансово-господарської діяльності і можливість вчасного виявлення недоліків, причин їх виникнення та вжиття необхідних заходів усунення та закріплення позитивного досвіду [2].

Наявність автоматизованої системи обліку та внутрішньогосподарського контролю операцій за поточними зобов'язаннями на підприємстві дозволяє відповідним користувачам отримувати найбільш повну та достовірну інформацію про залишки короткострокових кредитів у регістрах бухгалтерського обліку, раціональність використання кредитних коштів, правильність нарахування та сплати відсотків за кредитами, достовірність відображення операцій за розрахунками з постачальниками, податковими органами та органами державного страхування, правильність нарахування та видачі заробітної плати працівникам.

Отже, організація обліку та контролю поточних зобов'язань має важливе значення для підприємства. Проведення облікової діяльності вимагає дотримання суворої фінансової дисципліни, адже несвоєчасність погашення боргових зобов'язань може викликати накладення фінансових санкцій або навіть адміністративних чи кримінальних покарань. Правильно організований бухгалтерський облік поточних зобов'язань на підприємстві сприятиме виявленню найефективніших форм та умов залучення позикових ресурсів,

забезпеченню своєчасності розрахунків за короткостроковими зобов'язаннями підприємства, проведенню заходів щодо зменшення розміру заборгованості та забезпеченню виконання зобов'язань перед кредиторами.

Література

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" Мінфін України; Наказ, Положення від 31.01.2000 № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text> (дата звернення 01.10.2021).
2. Білуха М.Т., Микитенко Т.В. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит: Підручник. К.: УАОІ, 2006. 888с.

Перетяцько С.Г. – аспірант Інституту зрошеного землеробства НААН

*Рудік О. Л. – д. с.-г. наук., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА СОЇ В УКРАЇНІ

Для багатьох навіть економічно розвинених країн соя є стратегічною культурою. Завдячуючи своїм унікальним властивостям вона забезпечує продовольчу безпеку та є об'єктом експорту продукції, яка користується стабільним та високим попитом на Світовому ринку. Впродовж останніх двадцяти років виробництво та експорт сої в Україні постійно зростали та в 2017-2021 рр. досяг рівня 2,35-2,76 млн.т. Імпортерами вітчизняної продукції переважно є такі країни як Туреччина, Білорусь, Єгипет, Італія, Іран, Греція, Ліван та інші [1]. Важливість вирощування сої для економіки України зумовлена гарантуванням валютних надходжень за рахунок торгівлі насінням та продуктами її переробки із економічно-розвиненими та платоспроможними країнами Західної Європи, Близького і Далекого Сходу [2].

Для вітчизняного землеробства важливим є те, що на відміну від багатьох культур промислового виробництва соя сприяє біологізації рільництва, покращує рівень родючості ґрунту відтворюючи його її природнім шляхом, сприяє стабілізації урожайності інших культур сівозміни. Незважаючи на від'ємний загальний баланс азоту, порівняно із іншими культурами не здатними до симбіотичної азотфіксації, продуктивні соєво-ризобіальні симбіози здатні забезпечити у еквіваленті на мінеральні азотні добрива капіталовкладення в родючість ґрунту близько 50-60 \$/га та більше.

Однак всупереч досягненням промислового вирощування сої в Україні, існує низка проблем, які об'єктивно перешкоджають досягненню галузю сучасного рівня розвитку. Валові збори сої зростають переважно екстенсивним шляхом у наслідок збільшення посівних площ, а підвищення урожайності відбувається повільно. Так впродовж 2000-2019 рр урожайність сої щорічно підвищувалася на 0,716 ц/га, тоді як посівні площі зростали у середньому на 113,2 тис. га. В останні роки урожайність сої складала від 1,6, до 2,58 т/га, що явно не відповідає можливостям ґрунтово-кліматичних умов та генетичному потенціалу сортового складу. Нажаль надзвичайно високим є вплив погодних умов, а також притаманними є порушення технології виробництва.

Для вирощування сої в Україні найбільш сприятливими є ґрунтово-кліматичні умови Черкаської, Вінницької, Київської, Чернівецької, Хмельницької, Полтавської, Харківської, Сумської, Чернігівської, Житомирської, Кіровоградської, Дніпропетровської, Донецької областей [3]. У степовій зоні таке середовище забезпечується виключно зрошенням. За таких умов в АР Крим, Херсонській, Миколаївській, Запорізькій, Одеській областях існує можливість цілком реалізувати потенціал інтенсивних сортів і отримати урожай зерна на рівні 4-4,5 т/га. Науково обґрунтованим в зоні Степу, за даними Інституту зрошуваного землеробства НААН, науково обґрунтованою межею є зростання площі вирощування сої до 13 – 17% від площі посівів

технічних культур, що може складати 650-700 тис. га. За таких умов держава може додатково отримати 86,4 тис. тонн сої [4].

Значні переваги над іншими регіонами Степу має Херсонська область, де зосереджені головні зрошувані масиви, а урожайність є однією із найвищих у державі. Безумовно, що Південь України ще має можливості розширення площі вирощування сої, проте вагомий нереалізований потенціал зосереджений у запровадженні проміжних посівів культури. Вони надають можливість значно повніше використати агроекологічний потенціал зони, що безпосередньо підвищує прибутковість та окупність меліоративних систем. Проте такі посіви формуються в принципово інших умовах із нетиповою динамікою метеорологічних критеріїв. Це вимагає коригування класичної технології вирощування та зміни окремих базових елементів, таких як системи передпосівного обробітку ґрунту та живлення, сортового складу, тощо.

За проміжних умов вирощування більшої актуальності набуває фактор часу, швидке проведення максимально обмеженої кількості технологічних заходів, оскільки культури в таких умовах різко знижують врожайність [5]. Відбуваються вагомі зміни і у режимі живлення та вологозабезпеченості посівів, динаміках забезпечення теплом та світлом, зміна його спектрального складу. Тому наукове обґрунтування та розробка технології післяжнивного вирощування сої на основі сучасних елементів є важливим науково-практичним завданням.

Ринкова кон'юнктура, сучасний сортовий склад сої наявність посівних комплексів та структура зрошуваних сівозмін сприяють вирощуванню сої в проміжних посівах та зумовлюють практичне значення таких досліджень.

Література

1. Лисенко Ю. ТОП-10 українських експортерів сої в 2019 году Latifundist.com. URL: <https://latifundist.com/rating/top-10-ukrainskih-eksporterov-soi-v-2019-godu> (дата звернення 10.10.2021).

2. Економічна ефективність виробництва сої сортів селекції Інституту зрошуваного землеробства НААН в Україні. Вожегова Р.А., Грановська Л.М., Миронова Л.М., Клубук В.В., Вердиш М.В. *Таврійський науковий вісник*. Херсон, 2013. Вип. 83. С. 34–40.

3. Білоусов О.М. Жуйков Г.Є., Миронова. Л.М. Економічна оцінка соєвиробництва в зоні степу України. *Бізнес-навігатор: Науково-виробничий журнал*. 2009.- №17. С.42-45.

4. Економічна ефективність виробництва сої сортів селекції Інституту зрошуваного землеробства НААН в Україні. Вожегова Р.А., Грановська Л.М., Миронова Л.М., Клубук В.В., Вердиш М.В. *Таврійський науковий вісник*. Херсон, 2013. Вип. 83. С. 34–40.

5. Заверюхин В.И., Бардадименко А.С. Сроки и способы сева сои *Технические культуры*. 1989. № 1. С. 14-16.

*Мухіна І.А. - к.е.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

СТРАТЕГІЯ ВІДТВОРЕННЯ ГАЛУЗІ РИБНИЦТВА НА ХЕРСОНЩИНІ

Природно-ресурсний потенціал рибогосподарського комплексу України, в основному, сконцентрований у Причорноморському регіоні, де Херсонська область вирізняється не тільки сприятливим поєднанням позитивних природних та штучних чинників, необхідних для розвитку, а й високим науково-технічним потенціалом (рибогосподарський факультет ХДАЕУ, Лабораторія аквакультури ІРГ УААН, Херсонська гідробіологічна станція НААНУ). Відповідно до цих обставин регіон і область, можуть розглядатись як найбільш перспективні для інвестування.

В той же час, кризова економічна ситуація в Україні відобразилась і на

рибних підприємствах Херсонщини: протягом тривалого часу спостерігається спад виробництва, відбуваються процеси зниження його потенціалу. Існують також специфічні внутрішні складові, які впливають на ефективність діяльності рибництва - залежність від погодно-кліматичних умов та сезонність.

Розробка стратегії сталого розвитку рибогосподарської галузі відбувалась на основі проведеного SWOT-аналізу, який показав, що для відтворення галузі

є певні резерви, спираючись на які можна розраховувати на позитивні зміни. І хоч розвиток галузі передбачати поки що завчасно, але збереження потенціалу рибництва, його відтворення та пристосування до умов ринку, сприятиме забезпеченню продовольчої безпеки України.

Оцінка факторів внутрішнього та зовнішнього середовища галузі визначила, що стратегічні дії більшою мірою повинні зменшувати ступінь загроз і позитивно впливати на слабкі сторони галузі. Це стало основним напрямком зусиль стратегії, яку було названо: «Нівелювання слабкостей та зменшення загроз».

Як виявилось, найбільш сприятливим зовнішнім фактором для рибництва є споживчий попит, а загрозою виступає несприятлива політика держави по відношенню до галузі. Тому, в стратегії було виділено два напрямки: по-перше, це дії рибогосподарств, спрямовані на вкорінення на ринку та стимулювання попиту; по-друге, відстоювання інтересів галузі на державному та законодавчому рівні.

Такі задачі потребують об'єднання зусиль та капіталу підприємств і підприємців, шляхом створення Асоціації (стратегічного альянсу) виробників товарної риби. Дії такого юридичного суб'єкта направлені на те, щоб укорінитись на ринку Херсонської області, відстояти свої інтереси на державному рівні, опанувати нові ринки, диверсифікувати свою діяльність.

Реалізація стратегії розрахована на 4-5 років. Вона складається з п'яти етапів, частина з яких може відбуватись паралельно. Серед них:

1) Пошук лідера. Створення Асоціації виробників товарної риби. Визначення торгової марки.

2) Вкорінення на місцевому ринку.

3) Стимулювання споживчого попиту на продукцію рибництва.

4) Захист інтересів вітчизняного товаровиробника.

5) Розширення обсягів діяльності та освоєння нових ринків.

Відповідальним етапом є пошук лідера. Ним повинен стати економічно зацікавлений та досвідчений суб'єкт підприємництва, бо його інтереси значною мірою лежать в основі досягненні стратегічної мети.

Завданням цього етапу стане підготовка пакету проектних документів та створення Асоціації виробників товарної риби, коли учасники почнуть діяти у ринковому середовищі як єдиний економічний суб'єкт.

На цьому етапі потрібно визначитись з назвою та символікою торговельної марки, щоб відразу перейти до опрацювання торгових символів та їхнього використання в рекламних цілях на торговельних точках членів Асоціації.

Мета другого етапу – вкорінення на ринку, завдяки якості продукції, широкому ціновому діапазону та асортименту товарів з метою зробити бренд впізнаним для покупців.

Третій етап направлений на стимулювання споживчого попиту, тому вимагає більших витрат, ніж перші два. Слід проводити широку роз'яснювальну та популяризаторську компанію щодо користі споживання рибопродуктів, до якої можна залучати фахівців-дієтологів, лікарів, екологів, кухарів.

Стійкий попит, стає зростання обсягів продажу, визначена частка на ринку служитимуть початком четвертого етапу стратегії – захисту інтересів

вітчизняного товаровиробника на державному та законодавчому рівні. Для цього слід сформувати лобістську групу, яка буде відстоювати інтереси галузі. До неї можна залучити юристів, фахівців галузі, депутатів. Практичним досягненням цього етапу повинно стати зменшення споживання населенням продукції іноземних конкурентів. Фінансування групи здійснюватиметься відповідно до отриманих результатів.

Після досягнення дієвих позитивних змін на четвертому етапі, можливий початок п'ятого етапу стратегії. Його метою є розширення обсягів діяльності та освоєння нових ринків за рахунок переробки. Створення умов для перетримки живої риби у ставках, розведення морської аквакультури. Він може широко впроваджуватись на третій-четвертий рік реалізації стратегії.

Перехід до п'ятого етапу є свідченням того, що галузь вийшла з кризи й перейшла у фазу зростання. Отже мета стратегії: «Нівелювання слабкостей та зменшення загроз» галуззю досягнута.

Література

1. Мухіна І.А., Хорунжий І.В. Визначення пріоритетних факторів для формування стратегії виходу з кризи галузі рибництва Херсонської області. *Таврійський науковий вісник: Зб. наук. Пр. № 86.* Херсон: Грінь Д.С., 2013. С. 314-320
2. Мухіна І.А., Хорунжий І.В. SWOT-аналіз діяльності рибних господарств Херсонської області. *Таврійський науковий вісник: Зб. наук. Пр. № 87.* Херсон: Грінь Д.С., 2014. С. 169-176
3. Мухіна І.А., Хорунжий І.В. Базова стратегія стабілізації діяльності підприємств рибної галузі Херсонської області. *Таврійський науковий вісник: Зб. наук. Пр. № 88.* Херсон: Грінь Д.С., 2014. С. 293-298
4. Мухіна І.А. Методичні вказівки для самостійного опанування студентами методикою обирання стратегії за допомогою матриці стратегічного балансу з дисципліни «Стратегія підприємства» спеціальностей 051

«Економіка» та 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Херсон, 2021. 61 с.

*Пономаренко О.В. – викладач
Уманський національний університет садівництва,
м. Умань*

ESP AS A KEY TO PROFESSIONAL MOBILITY FORMATION WITH THE STUDENTS OF ECONOMIC SPECIALTY

Modern employers both in Ukraine and abroad make an extensive range of requirements for professional training of a skillful and effective specialist in the economic field. Competitiveness, ambition for self-development, leadership skills, stress management, dedication and adaptability to extraordinary situations, interpersonal skills and ability to take responsibility for important decisions are the main qualities required in job market [1]. Apparently that it is important for the prospective economist to have the capability to arrange in a rational manner the activity to accomplish the mandated task. The mentioned qualities ensure high mobility of employees, characterized by efficiency in mastering innovations, adaptation to ever-changing conditions in the economy, free choice of activity and making decisions. Correspondingly, an essential prerequisite for establishing a competitive economist is the formation of professional mobility of a student while getting a degree at university.

One of the major academic subjects during the process of training students is English for Specific Purposes (ESP). Significance of English is indisputable fact; nevertheless, the level of its proficiency among bachelors of economics often does not correspond to the social demands of employers [3]. The term time figured on the classroom and independent activities of students is often not used effectively due to the lack of formed skills of self-management. This leads to the necessity of

developing a strategy for ensuring knowledge about a problem matures, conscious and automated skills.

It is known that strategies for teaching a foreign language vary depending on the goals of its teaching. In the process of teaching General English (GE), all attention is focused on the needs of casual communication, common vocabulary and lexical structures, basic grammar etc. It does not deal with specific and professional purposes.

Business and professional language or ESP has a number of significant differences. This process is organized through the use of strategies aimed at disclosure and improving professional knowledge of a student. One of the important features of teaching ESP is the presence of motivational component which means to develop student's desire to master language as a means of formation professional skills, gaining experience in further professional activity [2]. Thus, the goals of teaching a foreign language should correlate with the goals of training specialists on the basis of requirements for their professional activities. Consequently, it is extremely important to determine and implement into the process of teaching such conditions that would be effective for achieving the objectives.

One of the main preconditions to achieve the mentioned objectives is the formation professional mobility of the future economist, one of which is the enrichment of the lexical minimum with additional professionally significant lexical units, terms and concepts accepted in modern business and professional communication. The introduction of vocational knowledge into the content of teaching is also aimed at formation the professional mobility of the future economist. In this case, vocational knowledge is considered as the knowledge which is able to help students in the future to get the opportunity to apply them in practice, and will also contribute to their professional and personal development [1]. It is also essential to mention the necessity of creation special conversational situations, teaching the main rules and peculiarities of business language, customs and traditions of the

potential business partner countries, immersion in a professional environment as close as possible to reality, form the necessary skills and abilities for professional communication [4].

The second aspect for the formation of professional mobility of a future economist is the actualization of professionally significant values of the student. Professional values and assumptions reflect the person's attitude to the sphere of social reality and determine the motivation of its conduct [5]. As a result its main function is to regulate human behavior in his professional activity.

The next key tool in student's mobility formation is the application of interactive multimedia technologies while teaching ESP as it is the integral part of ordinary professional activity [5]. Dynamism in modern society inevitably leads to the need for constant gaining of new knowledge, improvement of qualifications and satisfaction of educational needs. According to the researches, its main beneficial aspects are the high acquisition quality of study material, developing effect of learning, time burdens, the intensity of energy resources of the trainees, financial costs of providing this technology. At the same time, learning of a foreign language is a long and laborious process; therefore, at present the development of new tools, concepts, methods and technologies that would allow to process high flow of information are of the great importance. One of the solutions to this problem is the introduction of Internet technologies into the training process and their use as a means of teaching a foreign language. The use of information resources of Internet makes it possible to effectively formation of reading skills using popular such technics as Skimming and Scanning; improving of listening skills; creating presentations based on problem statements; writing skills; enlarging vocabulary of modern terms etc. The value of information on the Internet is the ability to follow the latest trends and asses to up-to-date information [3].

The next trend of professional mobility formation is the development of Soft Skills. First of all it involves teaching business communication, team working, setting

goals and solving problems, formation and developing specific acting skills. Aforementioned activities that refer to active methods which main purpose is the formation and development of specific skills to act. The advantages of this method are obvious: the high level achievement of student's mental development, cognitive independence, development of motivation, professional abilities and skills [5].

In conclusion it should be emphasized that the mentioned key aspects for the formation of academic and professional mobility are the most effective ones. Provided that a prospected economist is influenced by proper educational conditions of training, will be able to develop their academic and professional skills efficiently so that getting the opportunity to form their quality characteristics of a professional-mobile personality.

References

1. Amirova, L.A.(2011). Development of the mobility personal qualities at the stage of pre-professional specialization. Vagant, pp: 194
2. Balikaeva M.B.(2015). Educational and methodical care of the future engineers' professional mobility education system in the universities through the professional self-education in foreign languages. Quality. Innovation. Education, vol.1, pp.11-14
3. Spector M., Merrill M., Elen, M., Bishop (2014). Handbook of Research on Educational Communications and Technology, Media New York. Springer. 256 p
4. Plewis, I., Bartley, M. (2014). Intra-generational social mobility and educational qualifications. Research in Social Stratification and Mobility, 36, 1-11. <http://dx.doi.org/10.1016/j.rssm.2013.10.001>
5. Evtiugina A. A. (2012). Communication and case-study method in professional education. Humanities and social science, 160(4), 60-65.

*Рудік Н. М. - к. с.г н., доцент,
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КООПЕРАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Успішність функціонування аграрного сектору в значній мірі залежить від розвитку такого суб'єкта господарювання, як сільськогосподарські кооперативи. Їх соціально-економічна складова покликана першочергово сприяти покращенню добробуту сільського населення та розвитку сільських територій, через підвищення рівня знань і вдосконалення практичних навичок сільського населення та сільськогосподарських товаровиробників.

Натепер кооперацію розглядають як досконалу, інноваційну форму діяльності, як процес співпраці людей, організаційно-правовою формою якого є кооператив, який є частиною інституційного механізму ринкової економіки [1].

Сучасні умови господарювання в аграрному секторі характеризуються великою кількістю дрібних товаровиробників, які мають обмежені можливості для ресурсного забезпечення своєї діяльності; жорсткою конкуренцією з сторони великих товаровиробників які в змозі забезпечити великі обсяги виробництва, первинну обробку та зберігання зібраного врожаю, ефективно просування та збут своєї продукції як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках. За таких умов об'єднання особистих селянських, фермерських господарств та фізичних осіб - сільськогосподарських товаровиробників в кооперативи дозволяє підвищити ефективність їх господарської діяльності та конкурентоспроможність.

Станом на 2020 рік кооперативне середовище України було представлено 28 тисячами кооперативів, з них 1008 сільськогосподарські виробничі, 1268 обслуговуючі сільськогосподарські кооперативи, 761 споживчий кооператив[2].

Правові, організаційні, економічні та соціальні основи функціонування сільськогосподарської кооперації, особливості утворення і діяльності

*Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»*

сільськогосподарських кооперативів, їх об'єднань визначає Закон «Про сільськогосподарську кооперацію» № 819-IX від 21.07.2020. Відповідно до нього сільськогосподарський кооператив це юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які є виробниками сільськогосподарської продукції і добровільно об'єдналися на основі членства та на засадах самоврядування для провадження спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб [3].

В соціальній сфері місія кооперації спрямована на соціальну підтримку, соціальні гарантії, подолання бідності, сприяння розвитку демократії й формуванню громадянського суспільства.

Таким чином, у нинішніх умовах зростає актуальність дослідження процесів розвитку колективу кооператорів в умовах формування та становлення кооперативного руху. Натепер філософія менеджменту об'єктом впливу розглядає не стільки саму людину, скільки її реальні цілі, цінності, потреби в поєднанні з цілями та цінностями організації.

Унікальність кооперації полягає в поєднанні соціального та економічного аспектів. Статутом кооперативу передбачається як поліпшення матеріальних умов так й підвищення освітнього рівня кооператорів. Кооперативна освіта розглядається як здійснення заходів щодо навчання та підвищення кваліфікації членів сільськогосподарських кооперативів, членів органів управління і найманих працівників кооперативів у сфері діяльності сільськогосподарського кооперативу для підвищення ефективності його господарської діяльності. В статті 31 Закону «Про сільськогосподарську кооперацію» № 819-IX від 21.07.2020 відмічено що кооперативна освіта є одним із пріоритетних завдань сільськогосподарського кооперативу, забезпечення здійснення її покладається на органи управління сільськогосподарського кооперативу, а загальні збори

сільськогосподарського кооперативу щороку оцінюють стан розвитку кооперативної освіти та її вплив на розвиток кооперативу [3].

В Україні функціонують сільськогосподарські дорадчі служби. Згідно державного Реєстру, на постійній основі надають дорадчі послуги 692 професійних сільськогосподарських дорадників, а також 777 експертів-дорадників. На практиці проблемою залишається фінансування кооперативної освіти. Законодавчо визначено, що фінансування заходів кооперативної освіти здійснюється за рахунок коштів фонду розвитку сільськогосподарського кооперативу.

Відповідно статті 21. п. 4 фонд розвитку формується за рахунок вступних, членських (за наявності) внесків та відрахувань від фінансового результату (прибутку) сільськогосподарського кооперативу, що залишається після сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, передбачених законом, а також за рахунок інших не заборонених законом надходжень.

Наявні фінансові обсяги більшості кооперативів, особливо на етапі їх становлення не дозволяють виділити кошти на кооперативну освіту.

Здійснення кооперативної освіти може відбуватися і через сільськогосподарські кооперативні об'єднання та громадські спілки, утворені з метою сприяння розвитку сільськогосподарської кооперації, проте реально це ускладнено їх фінансовими можливостями. Інституціональна зрілість кооперативного сектору України значно менша порівняно з зарубіжною. В аспекті еволюційного розвитку кооперація в Україні продовжує залишатися на етапі формування, а відтак в напрацюванні дієвих оперативних рішень, великого значення набуває врахування досвіду країн, що мають сформований кооперативний сектор. Країни з позитивним досвідом розвитку кооперації підтримку сільськогосподарської дорадчої діяльності розглядають як один з найважливіших інструментів стимулювання не лише розвитку малого підприємництва але й розвитку сільських територій.

Література

1. В Україні зростає число сільськогосподарських кооперативів. URL: <https://agronews.ua/news/opryliudneno-kil-kist-fermers-kykh-hospodarstv-v-ukraini/> (дата звернення 02.10.2021).
2. Рудік Н. М. Історичний аспект розвитку сільськогосподарської кооперації. Агросвіт. 2021. № 9-10. С. 38–45. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3434&i=5> (дата звернення 02.10.2021).
3. Закон України “ Про сільськогосподарську кооперацію ” № 819-IX від 21.07.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text> (дата звернення 03.10.2021).
4. Дорадча діяльність як фактор інформаційно-консультаційного забезпечення розвитку сільських територій. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/rozvitok-silskih-teritorij/silskogospodarske-doradnictvo> (дата звернення 03.10.2021).

*Сімоненко Т.Г. - здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Науковий керівник: Ярмоленко В. В. – асистент кафедри
економіки та фінансів
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ НАУКОВОГО КОЛЕКТИВУ

Наука вважається соціальною за своїм походженням, розвитком і впровадженням. Будь-яке наукове відкриття - підсумок спільної праці, в будь-який проміжок часу наука виступає як сумарний підсумок людських зусиль у дослідженні світу. В наслідок цього вона насправді має можливість ефективно застосовуватися тільки з появою соціального характеру продуктивних сил, з розвитком соціальної праці і виготовленням в величезних масштабах.

Прогресивна наука робить всілякі за масштабами, рівнем складності та практичного використання завдання. Важливу роль при цьому відіграє чинник

часу. Тобто масштабні завдання треба виконувати за лімітований час. З ними мають можливість впоратися не одинаки-генії, а створені за конкретними правилами наукові колективи.

У спільній роботі наукових співробітників, знавців та інших робітників з'являються допоміжні джерела збільшення ефективності науково-дослідної діяльності, які не зводяться до звичайної суми зусиль учасників. Науковий колектив - це не проста кількість науковців, де кожен трудиться сам по собі. Це «колективний інтелект», де науковці із власними якісними даними довершують один одного і спільно виготовляють значно більше знань, ніж зуміли б зробити самотужки за межами колективу [1]. Розумова творча робота, націлена на отримання і впровадження нових знань, і вважається науковою роботою. Вона є в різних видах - від дослідницької, інформаційної до педагогічної.

Суб'єктом наукової роботи вважаються: науковці, наукові співробітники, науково-педагогічні працівники, а ще наукові установи, організації, вищі навчальні заклади, громадські організації. Становлення науки, її продуктивність залежать від моральних і високоякісних даних наукових співробітників, їх розумового рівня.

Науковий колектив - група людей, яких об'єднує дослідницька програма, здійснення якої гарантується важкою функціонально-рольовою структурою.

Ролі у науковому колективі:

- 1) науково-когнітивні (ерудит, «генератор», критик);
- 2) науково-управлінські (керівник, лідер, виконавці);
- 3) науково-допоміжні (інженер, лаборант, технік).

Головними критеріями ефективної роботи наукового колективу вважаються: єдність; сумісність службовців, які входять до нього; сприятливий психологічний клімат; колективне міркування і колективізм в роботі; звичаї і креативний потенціал [2].

Продуктивність наукової творчості, відповідне впровадження можливих перспектив науковця мають залежність від розумної організації праці,

Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

наукового ступеня керівника, його навички праці з членами наукового колективу. Відповідний науковий колектив об'єднує в собі різноманітні соціологічні групи: старих та молодих, зі значним науковим стажем роботи та новачків, генераторів ідей та виконавців.

Для того, щоб такий колектив працював плідно, щоб кожен з робітників знав особисті зобов'язання, завдання і кінцевий підсумок праці колективу, необхідно правильно, на вченій основі, організувати управління ним.

Різнманітні характери людей, звичаї в організації роблять своєрідні соціально-психологічні і моральні обставини роботи, які вимагають від керівника персонального підходу до людей.

Науково-дослідна робота - це виразно санкціонований комплекс вчинків, направлений на одержання нових знань, які розкривають сутність процесів, явищ в навколишній природі, суспільстві з метою їх застосування на практиці. Наукова робота, як будь-яка інша, потребує конкретної організації праці, її ефективність залежить як від моральних і розумових властивостей співробітників, а й від умов праці, матеріально-технічного забезпечення і сервісу.

Показником праці наукового колективу, що впливає на продуктивність роботи вважаються:

- 1) можливий характер результатів;
- 2) унікальність;
- 3) складність, комплексність;
- 4) масштабність і трудомісткість;
- 5) асоціація з практикою [3].

Компетентність наукового співробітника пов'язана з додержанням етичних норм, правил поведінки і відносин із зовнішнім оточенням (партнерами, колегами, підлеглими). Додержання етики ділових відносин вважається одним з провідних критеріїв оцінки майстерності як окремого співробітника, і колективу в цілому.

Установлені норми наукової етики створені на базі загальнолюдських моральних вимог та заборон. Наприклад неетичним вважається невизнання праці попередників, можна не погоджуватися з конкретними положеннями, але не відзначати їх роботи неможливо. Неетичним вважається плагіат, тобто привласнення авторства на чужу роботу [4].

Література

1. Арутюнов В.Х., Мішин В.М. Методологія соціально - економічного пізнання. 2015. 353 с.
2. Баскаков О.Я., Туленков Н.В. Методологія наукового дослідження. 2017. 216 с.
3. Братерська М.Т. Проблеми сучасної філософії: моральнісний аспект наукової діяльності. 2017. С. 117 - 120.
4. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: 2016. 295 с.

*Сімоненко Т.Г. - здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Бойко Л.О. - к. с.-г. наук, доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

СЕРВІТИЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВОСТІ – ДОХОДИ ЗА ДОПОМОГОЮ ПОСЛУГ

Сьогодні для того, щоб виділитися поміж великої кількості виробників і дистриб'юторів доводиться частіше звертатися до пропозиції додаткових послуг. Небезпека коммодітизації і зменшення вигоди призвела до того, що виробники зобов'язані діяти, щоб відстояти власну частку ринку перед обличчям глобальної конкуренції і небезпеки розмежування брендів. «Сервітизація» може допомогти компанії перетворити послуги в прибуток і підвищити свою конкурентоспроможність [1].

Останніми роками виробничо-орієнтована стратегія припинила бути конкурентоспроможною перевагою - це стереотип. Через це багато фірм переорієнтуються з чистого виробництва на надавання додаткового обслуговування. На перший план виходить не виробництво товару, а його продуктивна експлуатація протягом життєвого циклу, а також пропозиція супутніх послуг, які вимагаються прискіпливими покупцями. С кожним роком все більше виробників конкурують на ринку за допомогою портфеля інтегрованих товарів та послуг. Це очевидна і відповідальна стратегія для виробників, орієнтована на надання продукт послуг, які є основним фактором диференціації на ринку [2].

У сервітізованій моделі момент продажу - це ще не закінчення транзакції, а початок взаємних відносин зі споживачами. Ця бізнес-модель забезпечує вищу рентабельність фірми та повсякденну відповідальність за продуктивність та обслуговування товару перед споживачем.

Така діяльність компанії може бути дуже ризикованою, тому що вимагає від неї взяти на себе повну відповідальність за власну продукцію протягом повного життєвого циклу. Проте в разі успіху це може посприяти зміцненню взаємовідносин зі споживачами. Для підприємців у будь-яких складних галузях економіка, заснована на підсумках, становить:

- 1) поєднання товарів та послуг;
- 2) уникнення одноразових транзакцій;
- 3) перехід до транзакцій на основі передплати з повторним прибутком.

Сервітування пропонує виробникам конкурентні переваги. Ті виробники, хто приймають цю ідею, повинні бути в змозі допомогти клієнтам краще досягти ключових стратегічних цілей і, при цьому, запропонувати щось, чого їхні суперники не можуть. Це, у свою чергу, повинно забезпечити зростання бізнесу та стабільність як для себе, так і для своїх клієнтів. Виробники отримують довгострокові контракти, тісніші відносини з клієнтами, нові бізнес-можливості та потоки доходів, а також вдосконалений імідж нарівні з ринковою диференціацією.

Клієнти повинні мати можливість витягувати більшу вартість з операцій, краще прогнозувати витрати і полегшувати розширення своїх операцій [3].

Отже, сервітизація виходить далеко за межі простого виробництва товарів і надання послуг, які не є однорідними. Вони істотно відрізняються між собою за рівнем ризику, рівнем конкуренції та потенціалом для створення конкурентних переваг.

Література

1. Бойко В.О., Бойко Л.О. Сучасні підходи до визначення поняття «конкурентоспроможність аграрних підприємств». Фінансовий простір. 2019. № 3(35). С. 23–31. DOI: [https://doi.org/10.18371/fp.3\(35\).2019.190153](https://doi.org/10.18371/fp.3(35).2019.190153)
2. Як перетворити сервісні пропозиції в ключову відмінну рису і джерело доходу. URL: <https://kauchuk.com.ua> (дата звернення 26.10.2021).
3. Чи будуть послуги спасителями виробництва? URL: <https://uk.livingorganicnews.com/will-services-be-saviour-manufacturing-963885> (дата звернення 26.10.2021).

Ліштван О.О. - здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Науковий керівник: Ярмоленко В.В., асистент кафедри економіки та фінансів
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

МАЛІ ТА СЕРЕДНІ ПІДПРИЄМСТВА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В сучасних економічних умовах розвиток малого підприємництва є одним з найважливіших завдань державного регулювання.

Мале підприємництво бере активну участь у розв'язанні виробничо-економічних проблем. Як виробник, може стати у пригоді великому підприємстві: ремонтне, заготівельне обслуговування, та інше. Допомагає великому підприємству певних економічних проблем:

- перероблювання відходів великих підприємств;

- робоча сила, якій немає місця на великих підприємствах (пенсіонери, інваліди, студенти, підлітки);
- використання вільних коштів громадян для розвитку власної справи, а не вкладати їх в цінні папери.

Малі підприємства є значною ланкою в розв'язанні фінансово-економічних проблем. Саме малі підприємства, сплачуючи податки, допомагають державі розв'язувати фінансово-економічні проблеми та покривати значну частину державного бюджету. Також вони виступають роботодавцями й розв'язують проблеми з працевлаштуванням населення.

На шляху розвитку малих підприємств стоїть низка перешкод, а саме:

- нестача фінансових та кредитних ресурсів;
- інфляційні процеси на ринку;
- нестача на ринку праці висококваліфікованих спеціалістів;
- високий ризик настання банкрутства;
- недостатній рівень досвіду введення бізнесу засновників підприємства [3].

Розв'язання даних проблем дасть змогу більш ефективно працювати малим підприємствам. Суб'єктами малих підприємств виступають юридичні та фізичні особи, зареєстровані в порядку установленому законом та середня кількість працівників сягає не більше 50 осіб (за звітний період). Також особливістю малих підприємств є те що річний дохід не має перевищувати 10 млн євро, еквівалент гривні визначають за середньорічним курсом Національного банку України.

В Херсонській області налічується 8202 малих підприємств та 306 середніх підприємств.

Середні підприємства – це підприємства, які не належать до малих або великих. Зосереджені на невеликому виробництві, але постійній продукції. Займають ту частину економіку, яка є не вигідною для великих підприємств, але

водночас і не під силу малим. Такі підприємства є конкурентами для великих підприємств, прагнуть зайняти своє місце у певних ринкових сегментах [1].

Суб'єктами середнього підприємництва є фізичні та юридичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку, та середня кількість працівників від 50 до 250 осіб (за звітний період). Річний дохід складає від 10 до 50 млн євро, визначених за середньорічним курсом Національного банку України [2].

Ключове місце у структурі регіональної економіки займає мале та середнє підприємництво. Суб'єкти малого та середнього підприємництва займають 99,9% в Херсонській області від загальної кількості суб'єктів:

- фізичних осіб-підприємців – 44,25 тис. (82%);
- юридичних осіб – 9,6 тис. (17,8%);
- суб'єктів середнього підприємництва – 18 (0,1%) [2].

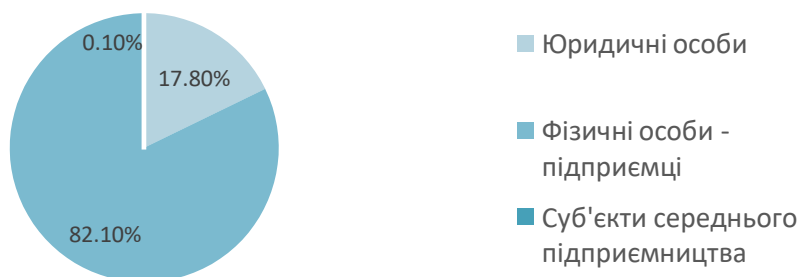

Рис. 1. Структура суб'єктів МСП за юридичним статусом станом на 01.2018 р. *

* Джерело: згруповано за даними [2]

Громадською організацією «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» було здійснено факторний аналіз «Щорічна оцінка ділового клімату Херсонської області» («Annual Business Climate Assessment»), в рамках програми USAID «Лідерство в економічному врядуванні», визначила головні проблеми бізнесу Херсонської області. Основною серед цих проблем є

*Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»*

негативні фактори зовнішнього середовища, які безпосередньо впливають на стан економічного життя регіону: геополітичні, внутрішньополітичні, макроекономічні.

Проте на нашу думку головною перешкодою розвитку малого та середнього підприємства Херсонської області, як і в Україні в цілому, залишається не стабільна соціально-політична та економічна ситуація. Більшість суб'єктів МСП області стикаються з проблемами які обумовлені з податковою та грошово-кредитною політикою, не стабільним валютним законодавством, не ефективним державним регулюванням які ділять відсотки та тарифною політикою, вище зазначені проблеми призводять до підвищення рівня цін на ресурси та можливість ведення бізнесу.

Таким чином, можна зробити висновок, що забезпечення стабілізація ситуації Херсонської області потребує галузевої диверсифікації діяльності МСП, в тому числі ефективного державного регулювання діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва, залучення інвестицій, участі у державних програмах розвитку та зменшення тіньових підприємств. Саме держава повинна проводити політику підтримки середнього бізнесу поряд зі стимулюванням малого підприємництва, надавати певні адміністративні, податкові, фінансово-кредитні та інвестиційні пільги, та інші заходи підтримки. Це все буде сприяти переходу малих підприємств до категорії середніх.

Література

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. Київ: Кондор, 2016. 378 с.
2. Офіційний сайт Херсонської обласної державної адміністрації. Комплексна програма розвитку малого та середнього підприємництва у Херсонській області на 2019 - 2021 роки. URL: <https://khoda.gov.ua> (дата звернення 10.10.2021 р.).

3. Юдіна Л.І. Маркетинг і контролінг: сучасні виклики підприємництва. Збірник матеріалів міждисциплінарної науково-практичної конференції. Київ, Івано-Франківськ, 2017 р. 182 с.

*Нікітенко К.С. – к.е.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

РОЗВИТОК ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Український ринок венчурного капіталу демонструє стабільне зростання протягом останніх кількох років і досяг позначки в півмільярда доларів у 2019 році з більш ніж 100 новими угодами, зростанням у 1,5 рази порівняно з минулим роком.

У той же час ситуація на українському ринку венчурного капіталу схожа на європейську. На відміну від США, майже немає учасників, які інвестують у проекти більше 100 мільйонів доларів. Найбільші поодинокі інвестиції в Україні ледве досягають 10-20 мільйонів доларів. Фонди та приватні інвестори, як правило, вкладають кошти у фірми на ранній стадії, тобто у так зване початкове та фінансування серії А. Навпаки, передпосівне фінансування тут досить непопулярне.

Такий підхід суттєво впливає на позиції України на світовій технологічній арені. В Україні постійно зростає база розробників, яка цього року набрала понад 200 000 спеціалістів. Для порівняння, у більшості країн Східної Європи цей показник у чотири-п'ять разів нижчий.

Однак міцна база кваліфікованих розробників і відносно низька вартість робочої сили приваблюють в Україну іноземних технологічних гігантів. За статистикою, в 2020 році Україна пропонує ІТ-фахівцям в середньому втричі нижчу вартість, ніж ІТ-фахівцям у США на подібних посадах. Сьогодні в Україні працюють центри досліджень і розробок для Microsoft, IBM, Oracle,

Amazon, Datarobot, Samsung, та інших великих компаній. Більше того, Україна також стає домом для єдинорогів, у тому числі таких проєктів, як Gitlab з капіталізацією 2,75 млрд доларів та Grammarly на суму понад 1 мільярд доларів, обидва з яких добре відомі в усьому світі.

Проте в Україні такого рівня можуть досягти лише деякі компанії. Щороку в Україні народжуються сотні стартапів, і багато з них успішно залучають венчурний капітал на ранній стадії. Хоча лише незначна частина з них досягає успіху на місцевому рівні, ще менше виходить на міжнародну арену. І коли вони це роблять, вони часто вирішують не ототожнювати себе з Україною.

Більшість успішних стартапів на пізній стадії, як правило, переїжджають до США або Західної Європи і залучають більшість фінансування від міжнародних інвесторів, причому 90 відсотків цього відсотка від США. Українські інвестори не готові нести високий ризик і виписувати великі чеки. Інша причина – поганий маркетинг і розповідь. Тут дуже мало інвесторів, які здатні допомогти засновникам створювати історії та стартапи про продукти та забезпечувати вихід до глобальної мережі та ринку капіталу.

Як наслідок, існує великий розрив у досвіді та капіталі в секторі глибоких технологій, включаючи машинне навчання та штучний інтелект. Однак і з цього є винятки. Сьогодні українська ІТ-спільнота має намір зробити такі історії успіху не винятком. Його мета – допомогти великим проєктам почуватися комфортно в Україні, залучити міжнародне фінансування, розвинути ІТ-ринок та залучити більше єдинорогів. Для досягнення цієї мети країна розпочала створення великого ІТ – центру, схожого на Парк високих технологій у Білорусі та Силіконову долину в США.

Водночас в Україні розвивається лояльне до технологічного сектору законодавство, що дозволить зменшити податкове навантаження на весь сектор. Синергія цих дій дозволить Україні зайняти принципово нову позицію на

світовій IT - арені, вивести технологічні проекти на новий рівень та збільшити їх капіталізацію.

Література

1. Долгова Л.І. Проблеми та шляхи розвитку венчурного бізнесу в Україні
URL: www.kneu.kiev.ua/data/.../3-rkeowgj.doc (дата звернення 03.10.2021).
2. Кисіль В.Л., Садловський Р.В. Венчурний бізнес в Україні, його стан та характерні риси URL: http://www.rusnauka.com/13_NPN_2019/Economics/65283.doc.htm (дата звернення 04.10.2021).
3. Михальченко Г.Г. Черняева О.В. Механізм функціонування венчурного бізнесу в Україні. *Економічний простір*. №18. 2018. С. 118-125.
4. Офіційний сайт Національної асоціації венчурного капіталу США.
URL: // <http://www.nvca.org> (дата звернення 04.10.2021).
5. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу. URL: //<http://www.uaib.com.ua> (дата звернення 04.10.2021).
6. Стариченко О. Особливості та можливості венчурних інвестиційних фондів в Україні. *Фінансовий ринок України*. 2020. № 5.

*Капиця А.М. – здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Танклевська Н.С. – д.е.н., професор, зав.кафедри економіки та фінансів
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон, Україна*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Просування економіки України до ринкової неминує супроводжується трансформацією господарського механізму, зміною форм і методів управління. В даний час серед формалізованих господарюючих суб'єктів аграрного сектора економіки найбільш чисельною є група господарств, що вимагає науково обґрунтованого аналізу їх діяльності. І саме Херсонська область має достатню

кількість фермерських господарств, що дає можливість розглянути тенденції розвитку в цій області [1].

Херсонська область має два етапи початку створення розвитку фермерського укладу: Значна державна підтримка селянських господарств, інтерес селян і ряд трансформаційних процесів в економіці, які в сукупності зумовили швидкі темпи створення значної кількості фермерських господарств. За цей період кількість фермерських господарств в Україні зросла з декількох сотень до 34,8 тис., А площа землекористування збільшилася майже в 20 разів (786,4 тис. га); неефективна кредитна і цінова політика, обмежені можливості Українського державного фонду підтримки фермерських господарств, поглиблення проблем у господарствах (матеріально-технічна база застаріла фізично та функціонально, проблеми з зберігання, реалізація та переробка сільськогосподарської продукції та інші), що значно уповільнило темпи розвитку сільського господарства [2].

У Херсонській області найбільше господарств пересічної та значної землезабезпеченості.

Сільське господарство Херсонської області за структурою зайнятості трудових ресурсів можна охарактеризувати як:

- 1) господарства, що використовують власні трудові ресурси. До 5% (практично втричі менше, ніж пересічний український показник);
- 2) господарства з найманими працівниками. Група таких фермерських господарств є найчисельнішою в Херсонській області – 95%.

Фермери України утворюють 11 типів, а саме: зернове господарство; вирощування соняшнику; молочне і м'ясне скотарство; птахівництво; м'ясне і молочне скотарство; вирощування фруктів; овочівництво; вирощування картоплі; вирощування буряка; виробництво ріпаку і сої.

Основними виробничо-територіальними типами в Херсонській області є зерноводство, вирощування соняшнику і овочівництво. Практично у всіх

районах провідною галуззю спеціалізації є зерноводство (крім Скадовського та Каховського районів, де розвинене овочівництво). Вирощування соняшнику в більшості регіонів є виробничо-територіальним підтипом. Виняток становлять області овочівницької спеціалізації, де підтипом є зерноводство [3].

За обсягом сільськогосподарського виробництва в межах адміністративних округів тенденції розвитку господарств можна поділити на:

1) великі (30,1–50,0 тис. зерн. од). У цю групу входять фермери 75 районів, в тому числі два району Херсонської області (Голопристанський і Каховський);

2) середні (20,1–30,0 тис. зерн. од.) – фермерські господарства в 78 районах України, з них 6 – у Херсонській області (Бериславський, Білозерський, Великолопатинський, Верхньорогачинський, Великоолександрівський, Скадовський);

3) незначні (10,0–20,0 тис. зерн. од.) - фермери у 84 районах, у тому числі 7 у Херсонській області (Високопільський, Генічеський, Горностаївський, Каланчацький, Нижньосірогозький, Новотроїцький, Чаплинський);

4) дрібні (до 10 тис. зерн. од.) – фермерські господарства 207 районів України. У Херсонській області – Іванівський, Новоронцовський, Цюрупинський райони та Новокаховська і Херсонська міськради

Положення фермерських господарств адміністративних районів Херсонської області в національному рейтингу за обсягами виробництва сільськогосподарської продукції є досить високим. Це, насамперед, господарства Горностаївського району (62 позиція), ще 8 районів між 100 і 200 позиціями (Каховський, Бериславський, Верхньорогачинський, Скадовський, Великопетинський, Білозерський, Великоолександрівський, Генічеський) [4].

Література

1. Заячук М.Д. Геопросторова організація фермерського укладу України : [монографія]. Чернівці : Букрек, 2015. 520 с.

2. Статистичний збірник «Сільське господарство Херсонщини». Головне управління статистики в Херсонській області. Херсон, 2015. 160 с.
3. Розвиток різноукладності на селі : особливості, проблеми / В.В. Юрчишин, А.М. Шевченко, В.Х. Брус та ін., за ред. В.В. Юрчишина. К. : ННЦ ІАЕ, 2004. 446 с.
4. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження : методологія, методи, методики : [навч. посібн. для студ. географ. та економ. спец. навч. закладів]. Одеса : Астропринт, 2005. 632 с.

Щоголь А.О. – здобувач вищої освіти другого(магістерського) рівня
Науковий керівник: *Аверчева Н.О.* – к.е.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ПРИНЦИПИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Фінансові аспекти діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є одним з головних критеріїв оцінки його конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та економічної безпеки. За даними оцінки фінансового стану підприємства формулюються остаточні висновки щодо інвестиційної привабливості виду діяльності, а також визначається чи є підприємство кредитоспроможним [1].

Метою оцінки фінансового стану підприємства в системі антикризового управління є розробка і реалізація заходів, направлених на швидке відновлення платоспроможності, відновлення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, встановлення можливості підприємства продовжувати свою підприємницьку діяльність, подальшого розвитку, забезпечення прибутковості і зростання виробничого потенціалу і ухвалення відповідних рішень [2].

Фінансовий стан підприємства визначається наступними показниками та елементами:

- прибутковість операційної діяльності підприємства;
- оптимальність розподілу прибутку, що залишився у розпорядженні підприємства після сплати податків і обов'язкових платежів;
- наявність власних фінансових ресурсів необхідного рівня для організації виробничого процесу і процесу реалізації продукції;
- раціональне розміщення і використання основних і оборотних засобів;
- платоспроможність та ліквідність.

Фінансовий стан підприємства треба систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Це уможливить критичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства як у статичі за певний період, так і в динаміці – за ряд періодів, дасть змогу визначити «больові точки» у фінансовій діяльності та способи ефективнішого використання фінансових ресурсів, їх раціонального розміщення [3].

В свою чергу стійке фінансове положення, має позитивний вплив на виконання виробничих планів і забезпечує планомірне надходження і витрачання грошових ресурсів, виконання розрахункової дисципліни, досягнення раціональних пропорцій власного і залученого капіталів і найбільш ефективного їх використання. Головна мета фінансової діяльності - вирішити, де, коли і як використовувати фінансові ресурси для ефективного розвитку виробництва і отримання максимального прибутку.

Саме детальний аналіз фінансової звітності дає змогу оцінити фінансовий стан аграрного підприємства, його майновий стан, ступінь підприємницького ризику, достатність капіталу для поточної діяльності і короткострокових інвестицій, потребу в додаткових джерелах фінансування, здатність до збільшення капіталу, раціональність використання позикових коштів, ефективність діяльності аграрного підприємства загалом.

*Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»*

Послідовність аналізу фінансового стану аграрного підприємства включає в себе збір даних, їх обробку, розрахунок показників статей фінансових звітів, розрахунок фінансових коефіцієнтів, порівняльний аналіз з фінансових коефіцієнтів із нормативними значеннями, аналіз зміни фінансових коефіцієнтів, формулювання висновків відносно фінансового стану аграрного підприємства. Зазвичай аналіз фінансового стану аграрних підприємств здійснюється на основі співставлення фактичних і нормативних значень основних показників. Найбільш важливі показники для здійснення діагностики фінансового стану аграрного підприємства та їх нормативні значення наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Показники фінансового стану підприємства

Показники	Нормативне значення
Показники фінансової стійкості	
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,6-0,7
Коефіцієнт автономії	>5
Показники ліквідності	
Коефіцієнт покриття	2
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,8
Показники ділової активності	
Тривалість фінансового циклу	До 20 днів
Тривалість операційного циклу	До 30 днів
Обертання кредиторської заборгованості, дні	До 15 днів
Обертання дебіторської заборгованості, дня	До 10 днів
Показники рентабельності	
Коефіцієнт рентабельності продукції	>0,2
Рентабельність власного капіталу	>0,15
Рентабельність основного капіталу	>0,1
Коефіцієнт рентабельності основної діяльності	>0,8

Проведення оперативного і якісного аналізу фінансової звітності дасть змогу аграрному підприємству виявити резерви покращення його фінансового стану. Послідовність аналізу фінансового стану аграрного підприємства включає в себе збір необхідних даних, їх обробку, розрахунок показників зміни статей фінансових звітів, розрахунок фінансових коефіцієнтів та порівняльний аналіз значень фінансових коефіцієнтів із нормативними значеннями, аналіз зміни фінансових коефіцієнтів, формулювання висновків стосовно фінансового стану аграрного підприємства.

Література

1. Череп А.В., Іванова Н.С. Оцінка фінансового стану агропромислових підприємств в контексті економічної безпеки. *Облік і фінанси АПК: освітній портал*. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/ocinka-finansovogo-stanu-agropromislovih-pidpriemstv-v-konteksti-ekonomichnoi-bezpeki.html> (дата звернення 17.10.2021).
2. Крючко Л. С. Оцінка фінансового стану підприємства – сутність та необхідність. *Ефективна економіка*. Електронний журнал. 2012. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1613> (дата звернення 19.10.2021).
3. Бойчик І.М., Харів П.С., Хопчан М.І. Економіка підприємства: навч. посібник. Львів: Сполом, 1999. 211 с.

*Морозова О.Г. - к. е. н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон,*

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС, ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Інформаційне суспільство – соціологічна концепція, що виокремлює одним з фундаментальних факторів розвитку, інтелектуальний бізнес. В теорії інформаційного суспільства розглядається «зміна ступенів» розвитку суспільства що пов'язане з домінуванням «четвертого», інформаційного,

сектора економіки. При цьому стверджується, що капітал і праця, які є основою індустріального суспільства, поступаються місцем інформації та знанню у сучасному суспільстві. [1].

Авторство терміну «інформаційне суспільство» сьогодні досить спірне, але майже усі дослідники погоджуються з тим, що воно народилося в межах Японії як головний конструкт локального технологічного розвитку, що було підтверджено доповіддю професора Токійського технологічного інституту Ю. Хаяші та науковими доповідями і звітами японському уряду, де були змальовані контури інформаційного суспільства. Концепція «інформаційного суспільства» розкрила принципово важливу рису постіндустріального суспільства і збагатила його розуміння, відкрила властивості інтелектуального бізнесу та його зростаючу роль у житті суспільства. [2]

Досліджуючи інформаційне суспільство, як парадигму суспільного розвитку, можна сказати, що воно певним чином поєднало у собі всі найкращі досягнення людства, дало поштовх позитивним зрушенням у всіх інших сферах людської життєдіяльності, ставши основою розвитку людських потенціалів в інтелектуальному бізнесі.

На економічному, політичному й культурному рівнях ефект інформатизації видається досить глибоким. Її впливом на індустріальні відносини (як прямий, так і опосередкований) не можна нехтувати.

Технологічна конвергенція, яка виражена в понятті “інформаційна технологія” є важливою як в соціальному, так і в технічному плані в інтелектуальному бізнесі. Колись цілком зрозумілі категорії, що нині засмічені через поширення інформаційної технології, мають важливі соціальні розгалуження. Такі поняття, як “журналізм” або “середній менеджмент”, набувають нового змісту у зв'язку з впровадженням прямого вводу тексту й комп'ютеризованого упорядкування даних.

“Фактор конвергенції”, як це показав Вільям Мелоді, також має свої політичні імплікації. Ситуація, коли інтелектуальний заохочує до швидкого поширення телекомунікаційних мереж, включаючи кабельне телебачення, супутники, придатні для прямого радіомовлення, та об'єднані служби цифрового зв'язку, імпорту обладнання може надзвичайно розширитися. Поява нових мереж здатна відкрити країнам шлях до подальшого імпорту інформаційних послуг, “замінюючи внутрішнє виробництво й послуги у відповідному порядку: од формування баз даних до виробництва продукції телебачення. Це в свою чергу може викликати значний дисбаланс у фінансовій сфері і - як результат - призвести до втрати робочих місць, кількість яких перевищить новоутворені, і до серйозного підриву внутрішньої культурної політики”[3].

У сьогоdnішньому інтелектуальному бізнесі, для того, щоб не втратити економічної конкурентоздатності, робляться зусилля для того, аби спільно сформувати соціальну науку для технологічних цілей. Виділені для цього кошти витрачаються на те, щоб дослідити умови, за яких нова технологія може бути прийнятною, а люди могли б досить успішно пристосуватися до неї. Питання соціальних цілей, дослідження можливостей для звільнюючої, належної технології, оцінка етичних чи культурних вимірів нової технології - ці питання досі не сприймаються як пріоритетні.

Це завдання насамперед включає затвердження заново ролі соціального дослідження, що покликане відігравати роль “громадської філософії”. Соціальний аналіз має неминучий моральний вимір і перетинається у своїй основі з “людським фактором”.. Ось чому висновок про значимість соціального формоутворення й соціальних наслідків інформаційної технології не повинен зводитися лише до соціальної інженерії. Соціально орієнтовані вчені наважуються не продавати свої вроджені моральні та аналітичні права за

мішанину . Соціальний аналіз в інтелектуальному бізнесі, повинен залишатися всередині концепції “інформаційного суспільства”, а не поза нею.

Література

1. Меморандум про соціальну відповідальність бізнесу в Україні, затв. рішенням громадського об'єднання «Форум соціально відповідального бізнесу України» 16 грудня 2005 року.
2. Довбенко М.В. Сучасна економічна теорія: Навчальний посібник. К.: Видавничий центр „Академія”, 2015. 336 с.
3. Артёмова Т.І. Соціальна відповідальність організації: загальні принципи та умови її організації в Україні в контексті світового досвіду. *Вісник Донецького Національного Технічного Університету*. 2009. №3. С.114-115.

*Hlavatska Yuliia Leonidivna
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
Kherson State Agrarian and Economic University
Kherson*

HOTEL MANAGEMENT IN THE UK: RANKING OF UNIVERSITIES IN THE SPECIALTY “HOTEL MANAGEMENT, LEISURE, HEALTH INDUSTRY, TOURISM”

According to the British Tourism Board, the hospitality industry is one of the largest and most lucrative sectors in the UK economy. The total profit that the hospitality industry brings to British economy is over 74 billion pounds, and it employs more than 2 million people, which is approximately 7% of the total workforce in the country.

In order to serve the ever-increasing flow of visitors, the hospitality industry needs qualified personnel who are trained by both local colleges of higher and further education (and there are more than two hundred of them in the country) and universities. The former train junior service personnel and the latter train managers.

Among twenty universities, listed in the Times, only four universities (University of Brighton, Sheffield Hallam University, Bangor University in Wales and Strathclyde University in Scotland) teach hospitality management.

University of Brighton has campuses in two resort towns in the south of England. It has over 19,000 students. Brighton, with a population of 250,000, has become a very popular holiday destination for the British since the 18th century after the future King George IV built a luxurious oriental-style palace here, called the Royal Pavilion, which became the symbol of the city. The city is only 80 km away from London; so many residents of the capital come here to spend their weekends [1].

Sheffield Hallam University has four large faculties: arts, computer science, engineering and natural sciences; social sciences; health and social work; organization and management. The University Department of Tourism, Hospitality and Leisure Management offers a large number of study programs. Such specialties as “Hospitality management”, “Hospitality management with a focus on conference and event management”, “Hospitality management with a focus on restaurant management”, “Hospitality management with a focus on international hotel management”, “Hospitality management with a focus on marketing, tourism and hotel management” are deeply connected with the field of our interest [2].

The importance attached to the teaching of the discipline of hotel management at the University of Strathclyde in Scotland is evidenced by the fact that the university has created a separate school for hotel management (Scottish School of Hotel Management), which is part of the university business school. Hospitality management can be studied here at both the undergraduate and graduate levels [4].

The subject areas in Bangor University in Wales include “Accounting, Banking and Finance”, “Business, Management, Marketing, Human Resource Management and Tourism”, “Chinese”, “Creative Writing and Professional Writing”, “Criminology and Criminal Justice”, “Drama, Theatre and Performance”, “Economics”, “English Language” [1].

Let's look at the curriculum for the specialty "Hotel management". So in the first year, students study "Accounting for the service industry", "Consumer psychology and the environment of activity", "Peculiarities of working with clients", "Peculiarities of hotel activities", "Restaurant service", "Reception service", "Introduction to health protection", "Hygiene and healthy eating", "Business communication", "Information technology", "The second foreign language" at the choice.

During the second year of studying students are taught "Finance", "Human resource management", "Commercial and consumer law", "Hotel management", "Food and catering across cultures", "Maid service management", "Professional development", and "Business research methods". In the summer after the second year, students who have chosen the International Hospitality Management program, are required to complete an internship.

The third course is devoted to the study of "Business strategy", "International management", "Modern trends in the hotel industry and restaurant service", as well as writing a thesis.

To obtain an honors degree students should continue their studies in a master's degree, another 1 year. Due to the one-year master's program, students study those subjects that they have studied in the bachelor's program, but more deeply. The program includes such subjects as "Hospitality industry marketing", "Strategic management", "Hotel operations and services management", "Crisis management system". For writing a dissertation, students can additionally choose a narrower topic for study, for example, "The development of the cruise industry" or "The strategy for the development of a human resource management department".

Thus, we see while studying hotel management, the main subjects are mastered by students from the first year.

References

1. Bangor University. URL: <https://www.bangor.ac.uk> (дата звернення: 17.10.2021).
2. Sheffield Hallam University. URL: <https://www.studyin-uk.com/profiles/university/sheffield-hallam/> (дата звернення: 16.10.2021).
3. University of Brighton. URL: <https://www.studyin-uk.com/profiles/university/brighton/> (дата звернення: 15.10.2021).
4. University of Strathclyde. URL: <https://www.studyin-uk.com/profiles/university/strathclyde/> (дата звернення: 16.10.2021).

*Ярошенко В. В. - асистент кафедри економіки та фінансів
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ

Малий та середній бізнес (МСБ) є фундаментом для всієї економіки держави. Саме сектор МСБ є основним у забезпеченні зайнятості, на нього в Україні припадає близько 79% від всієї кількості робочих місць, а також він виступає основою соціальної та трудової сфери. Це підтверджує практичний вітчизняний та зарубіжний досвід. Карантин, спричинений пандемією COVID-19, в тому числі й в Україні, паралізував функціонування або взагалі привів до закриття середніх, малих та мікропідприємств. На сьогодні в Україні функціонує майже 1,8 мільйона малих і середніх підприємств (16,5 тисяч середніх, 339 тисяч малих, 1,48 млн індивідуальних підприємців (ФОП) та лише 446 великих підприємств). Як юридичні особи функціонує лише 19,8% МСП, решта підприємств ведуть свою господарську діяльність як індивідуальні підприємці (ФОП) [1].

Введення карантину спричинило негативний вплив на функціонування МСБ. Запроваджені обмеження призвели до:

Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

- деякі сектори не мали змоги повноцінно вести свою господарську діяльність через заборону або обмеження у веденні діяльності;
- зменшення доходів, у зв'язку зі зростанням безробіття, привело до зниження платоспроможності населення, а це, в свою чергу, до зменшило попиту на продукцію підприємств;
- значна частина суб'єктів МСБ не витримала жорстких обмежень та вимушені були припинити свою діяльність;
- деякі малі та середні підприємств не мають у своєму розпорядженні необхідних фінансових ресурсів для подолання негативних наслідків;
- зросла тенденція тіньового сектору зайнятості та збільшилось приховане безробіття.

Уряд України затвердив програму економічного стимулювання для ефективного подолання наслідків епідемії COVID-19, яка включає пропозиції щодо підтримки конкретно малого та середнього бізнесу. У березні 2020 року НБУ запропонував банкам запровадити особливий період відстрочки кредитування на період карантину для ФОП та МСБ – «кредитну відпустку». НБУ також створив сприятливе середовище для підтримки монетарних (зниження ключової ставки, рефінансування) та регуляторних операцій (відкладення нових вимог до капіталу, стрес-тести та контролю, вимоги до банківської звітності та інші пом'якшення).

В умовах кризи важливо створити гнучку систему оподаткування та адміністрування податкових платежів не лише для подолання нинішньої економічної кризи бізнесу та економіки, а й вжити заходів щодо пом'якшення її негативних соціально-економічних наслідків, що дасть змогу швидко та ефективно реагувати подібні ситуації в майбутньому. Це можуть бути переваги для окремих регіонів, секторів та видів діяльності, які мають стратегічне та різне значення для регіону чи держави в цілому. Важливо пам'ятати про справедливість оподаткування. «Справедливість оподаткування має

**Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція
«СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

ґрунтуватися на гармонійному поєднанні фінансових інтересів держави, суспільства та платників податків» [2, 3]. Ми вважаємо, що найбільш ефективними для України є запровадження таких заходів:

- подовження періоду скасування жорстких умов сплати податків на певний період;
- перенесення термінів сплати податків та решти податкових платежів у разі неспроможності вчасної сплати;
- зменшення на 50% або скасування не менше ніж на 6 місяців ЄСВ із збереженням усіх робочих місць за роботодавцем;
- зменшення або скасування податку на прибуток підприємств не менше ніж на 6 місяців з повним відновленням діяльності;
- додаткові податкові пільги, які швидко відновлять та прискорять темпи економічного розвитку.

Література

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sze.htm (дата звернення 10.10.2021 р.).
2. Дякуновський О. Щодо державної підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва в умовах пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19) у республіці Польща та Україні. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2020. № 3 (31), vol. 1. С. 181-189.
3. Танклевська Н. С., Кирилов Ю.Є., Зайцева О.І. Управління усвідомленими адаптивними організаціями в умовах соціально-економічних трансформацій та фінансової турбулентності. *Науковий вісник Полісся*. Чернігів: ЧНТУ, 2017. № 4 (12). С. 36-39.

*Танклевська Н.С. – д.е.н., професор, зав.кафедри
економіки та фінансів*

Херсонський державний аграрно-економічний університет

*Вибранський В.В. – начальник управління фізичної культури,
молоді та спорту*

*Херсонська обласна державна адміністрація,
м. Херсон*

ЕКОНОМІЧНЕ МИСЛЕННЯ У СПОРТИВНІЙ ІНДУСТРІЇ

Сучасні зміни в українській спортивній сфері тісно пов'язані з перетвореннями в країні та є передумовою розвитку спортивного, фізкультурно-оздоровчого бізнесу як важливої складової національної економіки. Сьогодні фізична культура та спорт розглядаються як цінність і входять органічним компонентом у такі феномени, як «рівень життя» і «стиль життя», а фізичні кондиції та здоров'я розглядаються в суспільстві як визначальні фактори конкурентоспроможності особистості на ринку праці, її успішності в особистому, суспільному і професійному житті [1, 2].

Фізкультурно-спортивна послуга являє собою діяльність фахівців з фізичного виховання і спорту, пов'язану з використанням специфічних економічних ресурсів і спрямовану на досягнення бажаного стану організму людини засобами фізичної культури і спорту [3].

На формування економічного мислення у сфері фізичної культури і спорту значно впливає професійна фізкультурна освіта, при цьому необхідно, щоб структура професії виступала як замовник, а постачальником до підготовки кваліфікованих спеціалістів повинні бути дисципліни, які вивчаються у вищих навчальних закладах. Формування переліку дисциплін повинно базуватися на сутності питань, що вирішує певний напрям діяльності майбутніх фахівців. За такої умови оптимальною є підготовка висококваліфікованих кадрів на основі реального попиту на їх послуги, з потенційними можливостями впроваджувати фізкультурно-оздоровчі програми

держави. Одним із найбільш актуальних напрямів у цьому контексті є маркетинг у сфері фізичної культури та спорту. «Народжується нова професія - маркетолог, тобто фахівець з реклами, збуту й пошуку покупців» [4].

Таким чином, саме формування економічних знань у галузі спортивної індустрії реалізується через поєднання пізнавальних, теоретичних і практичних компонентів, що сприяє формуванню гармонійної, усебічно розвиненої особистості, для якої професійні знання, уміння й навички та їх постійне оновлення становлять основу самореалізації в економічній сфері суспільства.

Література

1. Танклевська Н. С., Вибранський В. В. Основи маркетингу в спортивній сфері. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*: зб. наук. пр. 2019. Вип. 6(140). С. 20-25. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2019-6-4>.

2. Муштай В.А., Бересток Б.П. Формування та оцінка ефективної системи управління маркетинговою діяльністю підприємства сфери послуг. *Східна Європа: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ*. Випуск 2 (19). 2019. С. 183-189.

3. Мічуда Ю. П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку: закономірності функціонування та розвитку. К.:Олімпійська література.2007.216 с.

4. Катаєв О. І., Андрієнко Г. М. Сучасні вимоги і шляхи удосконалення процесу підготовки фахівців із фізичного виховання та спорту. *Теорія та методика фізичного виховання*. 2003. № 1. С. 2–3

*Шумаков В.О. – здобувач вищої освіти третього
(освітньо-наукового) рівня
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

СУТЬ ПОНЯТТЯ «ІНВЕСТИЦІЇ»

Термін “інвестиція” (від лат. Invest – означає “вкладати”), у вітчизняній літературі, під інвестиціями розуміють вкладання капіталу з метою подальшого

його збільшення. Приріст капіталу в результаті його інвестування є компенсацією за ризик втрат від інфляції та неодержання процентів від банківських вкладень капіталу. Джерелом приросту капіталу, основним мотивом інвестування є одержуваний прибуток. Обидва процеси – вкладання капіталу і одержання прибутку – відбуваються в певному поточному часі, а саме: можна поступово вкладати капітал, а потім одержати прибуток; паралельно вкладати капітал й одержувати прибуток; вкладати капітал з інтервалами, а через деякий час одержати прибуток [1].

Аналіз існуючих поглядів на інвестиції дав змогу дійти висновку, що всі такі підходи до визначення можна поділити на фінансовий і економічний, а також реальні інвестиції, рис. 1. Реальні інвестиції, спрямовані на збільшення реального капіталу, сприяють розширенню матеріального виробництва. Будь-які затрати на створення нового або відновлення існуючого капіталу - це реальні інвестиції. Тобто, суть і значення реальних інвестицій обумовлюються тим, що процес створення всіх товарів або послуг передбачає використання засобів виробництва. Засоби виробництва, що використовуються впродовж певного часу, об'єднують умовно поняттям «капітал», під яким у найзагальнішому розумінні можна мати на увазі вартість, інвестовану в той чи інший об'єкт. Тобто, між інвестиціями та капіталом існує нерозривний зв'язок [1,2].

З погляду фінансової теорії, під інвестиціями загалом варто розуміти придбання реальних або фінансових активів, тобто сьогоdnішні затрати, мета яких – отримання майбутніх вигод. Якщо висловлюватися точніше, то інвестиції – це обмін визначеної сьогоdnішньої вартості на, ймовірно, невизначену, майбутню вартість.

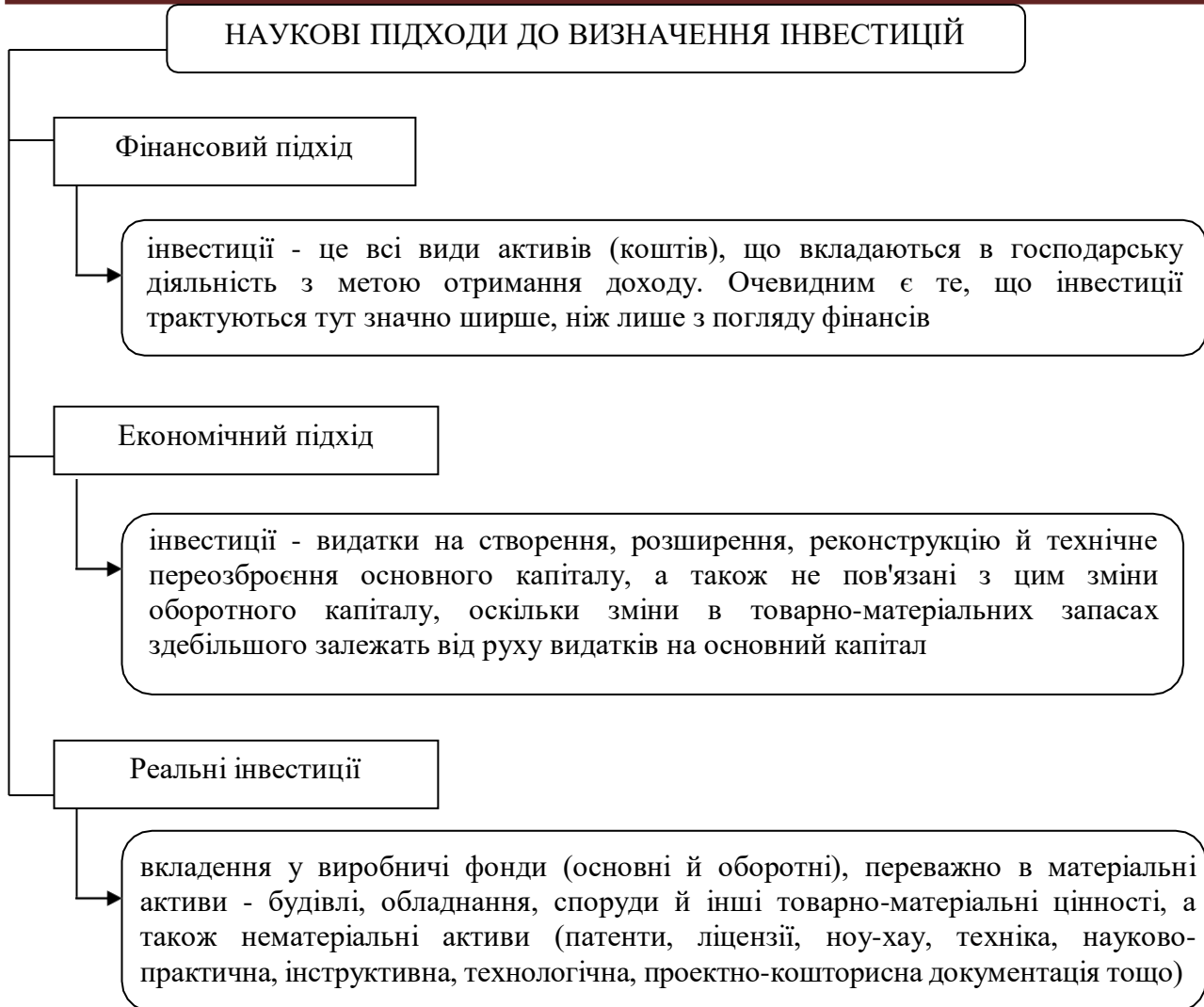

Рис. 1. Наукові підходи до визначення інвестицій

Отже, наукове трактування категорії «інвестиція» необхідно розглядати двояко: за фінансовим визначенням як вартісний вимір всіх видів активів, що вкладаються в господарську діяльність підприємств з метою отримання доходу; за економічним змістом як видатки підприємств на створення, розширення, реконструкцію та технічне переозброєння основного та оборотного капіталу з метою отримання економічного чи соціального ефекту.

Література

1. Липчанська О.В. Методика та організація аналізу фінансових інвестицій. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2006. № 2. С. 10–15.

2. Боровік Л.В., Танклевська Н.С., Шумаков В.О. Вплив інновацій на якість управління інвестиціями. *Збірник наукових праць «ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО»*. Вип. 46, 2021. С.48-59.

*Повод Т. М. - к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів.
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон*

КАПІТАЛОВКЛАДАННЯ В ФІНАНСОВІ ПІРАМІДИ, ЯК ВИД НЕДОСТАТНЬОЇ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ

Фінансова піраміда, або схема Понці – один із видів шахрайства, що являє собою фінансову структуру, яка, базуючись на залучанні коштів, обіцяє інвесторам надвисокі відсотки прибутків. Проте насправді виплачує першим вкладникам дивіденди за рахунок коштів, що надходять від нових.

Для своїх «клієнтів» управлінці фінансових пірамід надають такі пояснення своєї діяльності: гроші інвесторів вкладаються у фондові ринки, криптовалютні біржі, де перетворюються на своєрідні активи і приносять для «компанії» дохід – дивіденди для своїх капіталовкладників.

Зазвичай фінансову піраміду можна розпізнати за такими критеріями:

- Ієрархічність, кожен з вкладників знаходиться на певному рівні і мають формувати свою фокус-групу, залучаючи нових вкладників.
- Відсутність реєстрації, ліцензій, що підтверджують офіційну діяльність компанії в межах певної країни чи певної групи країн.
- Надвисокі відсотки, що обіцяються інвесторам за короткий термін. Мова йде про 30 – 3000% річних, що вважається неможливим для сучасних умов економіки.

Виконувати зобов'язання перед усіма інвесторами протягом довгого часу фінансовій піраміді не вдається, тому логічним завершенням її діяльності стає банкрутство.

Методи захисту громадян від введення в оману

Співробітники фінансових пірамід – відділу маркетингу, менеджери кол-центрів, hr-менеджери – це справжні спеціалісти своєї справи, які знають на які «струни душі» надавити, щоб громадяни, професійний інвестор, бухгалтер чи звичайна домогосподарка, вклали свої гроші в руки аферистам. Зазвичай завдяки своєму нестабільному фінансову положенню саме люди з середнього класу потрапляють в «павутину омани» і вважають фінансову піраміду, ретельно замасковану в інвестиційний фонд, своєю останньою надією для досягнення багатства.

Варто пам'ятати, що фінансові піраміди – це шахрайство, а шахрайство – це правопорушення, тому від аферистів мають захищати не їх жертви, а держава, правоохоронні органи, які зазвичай активізуються лише після розпаду «пірамід».

Для свого «бізнесу» шахраї створюють привабливо оформлені сайти, розміщують рекламу у пошукових системах, і зовні такі сайти некваліфікованим інвесторам чи іншим некомпетентним особам важко відрізнити від сайтів легальних фінансових установ. Наразі співробітники відділів кіберполіції різних країн використовують так би мовити «скрипти» - спеціальне програмне забезпечення для виявлення незаконно діючих аферистських угруповань. Для покращення ефективності скриптів можна залучити штучний інтелект, який зможе працювати автоматично без стороннього контролю 24/7, кількість виявлених підозрілих сайтів в разі збільшиться.

Щодо медіа простору, на сторінках соціальних мереж чи в телебаченні, окрім агітації до вакцинування цілком доречним може бути коротке відео-

попередження від фінансових пірамід, яке займе близько 15-ти секунд, проте захистить від втрачених місяців судових розглядів після втрати грошей жертвами аферистських угруповань.

Нажаль, саме завдяки фінансовим пірамідам у багатьох людей втрачається довіра до будь-яких форм інвестування, чи це фондовий ринок, чи криптовалютна біржа, кожна платформа для капіталовкладання постає перед фінансово неграмотними особами платформою для «капіталовтрачання».

Важливо створювати для людей умови з належним фінансовим інформуванням, тоді рівень безробіття, ВВП на душу населення не будуть лякати око своїми невтішними показниками.

Література

1. URL: <https://financer.com/ua/blog/finansovi-piramidy/> - Financer.com
2. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=gqLXxEfdRxU> – Максим

Кац «Фінансові піраміди. Як і чому працюють «Фініко», «МММ» та інші»

Зубік Д.В. – здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня

Ярмоленко В. В. - асистент кафедри економіки та фінансів
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

На сьогоднішній день, ключовим елементом будь-якої економіки розвинутої країни є малий та середній бізнес, який сприяє вирішенню низки соціально-економічних функцій таких як:

1. Сприяють процесам демонополізації, приватизації та роздержавлення економіки, стимулювання розвитку економічної конкуренції, формуванню численних суб'єктів ринкового господарства, орієнтованих на попит, конкуренцію тощо.

2. Залучать до економічного обороту матеріальні, природні, фінансові, людські та інформаційні ресурси, які «випадають» із поля зору великих компаній.

3. Поліпшують становище на ринках шляхом забезпечення еластичності їхньої структури, врегулювання попиту, пропозиції і цін, принаймні часткової компенсації втрат пропозиції на період реструктуризації великих компаній, індивідуалізації пропозиції та диференціації попиту, насичення ринків, задоволення специфічних місцевих потреб.

4. Вивільняє великі підприємства від виробництва нерентабельної для них дрібносерійної та штучної продукції, яка задовольняє індивідуальний попит і підвищує тим самим ефективність їхньої діяльності. Великим компаніям укладення коопераційних угод з малими підприємствами дає змогу підвищити гнучкість виробництва, зменшити комерційний ризик.

5. Забезпечує додаткові робочі місця та місця працівникам, вивільненим у процесі реструктуризації великих підприємств.

6. Стимулює підвищення ділової активності населення та розвитку середнього класу, який становить соціальну базу економічних реформ і забезпечує стабільність суспільства.

7. Пом'якшує соціальну напругу завдяки ослабленню майнової диференціації та підвищенню рівня доходів населення.

8. Збільшує гнучкість національної економіки та ринкової пропозиції відповідно до сучасних умов відкритої економіки.

9. Сприяє процесу демократизації суспільства, раціоналізації системи економічної організації та управління [1, с. 77].

Література

1. Баб'як М.М. Розвиток малого і середнього підприємництва у регіоні. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 12. С. 77-83;

Томницький І.А. – здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

Березка І.В. – здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

Науковий керівник: Карнаушенко А.С. – к.е.н., доцент кафедри економіки та фінансів Херсонський державний аграрно-економічний

університет,

м. Херсон

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧУЙН В СТРАХУВАННІ

Нині страхування є одним із важливих чинників соціально-економічного розвитку нашої країни та являє собою систему заходів щодо створення страхового грошового фонду, за рахунок якого відшкодовується збиток, заподіяний стихійним лихом, нещасними випадками, а також виплачуються інші грошові суми у зв'язку з настаннями певних подій.

На сучасному етапі становлення України страховий ринок займає пріоритетне місце в системі фінансових механізмів захисту суспільства від нещасних випадків будучи вагомою частиною економічної інфраструктури країни.

У зв'язку з зростаючою потребою у прозорості обміну інформацією блокчейн стає пріоритетною технологією. Можливість визначати контракти, що містять правила для транзакцій між сторонами та механізм їх відстеження, допомогла реалізувати варіанти використання блокчейну у різних галузях. Деякі з популярних варіантів використання блокчейну на підприємстві - це відстеження товарів, ведення обліку, обробка страхових вимог та управління ланцюгом поставок.

Блокчейн може мати революційні наслідки для майбутніх бізнес-операцій. Лідери галузей все більше сходяться на думці, що це, ймовірно, вплине на всі основні сфери роботи - і зрушення вже починається. Фактично блокчейн може додати до 2030 року 1,76 трильйона доларів у світову економіку.

Технологія автоматично відстежує транзакції від початку до кінця без

необхідності консультиватися з центральним органом, якому доручено зберігати транзакції або шифрувати данні, без необхідності втручання людини. Натомість, розділяючи транзакції на частини, блокчейн забезпечує прозорість того, що відбувалося в історії транзакцій. Більше того, оскільки блокчейн незмінний, ця інформація знаходиться в безпеці. Ця «цифрова книга» дозволяє новаторам і революціонерам змінювати сценарій типових організаційних процесів у різний спосіб. Технологія блокчейн досягла точки, коли її застосування виходить далеко за рамки фінансового сектора та криптовалют, тому її можна застосовувати для вирішення бізнес-завдань у різних галузях.

Блокчейн дозволяє записувати інформацію таким чином, щоб було складно чи навіть неможливо змінити чи зламати систему. По суті, блокчейн - це цифровий реєстр транзакцій, який дублюється та розподіляється по всій мережі комп'ютерів (вузлів), що беруть участь. Унікальність блокчейна в тому, що він гарантує прозорість і підвищує надійність транзакцій з конфіденційними даними.

Спочатку використання блокчейну в основному було зосереджено на сфері фінансових послуг. Проте незмінні записи, децентралізованість та інші переваги блокчейна підвищують ефективність, безпеку та прозорість для компаній із різних секторів ринку. В результаті, за оцінками, до 2025 року глобальні доходи від технології блокчейн досягнуть близько 39 мільярдів доларів.

До основних помилок при застосуванні блокчейну відносять:

1. Ігнорування основних можливостей блокчейна та, навпаки, використання там, де впорається звичайна база даних. Перед впровадженням технології слід визначити, у яких бізнес-процесах блокчейн принесе найбільшу користь, а де краще використовувати традиційні інструменти, наприклад у внутрішньому документообігу.

2. Складнощі з інтеграцією блокчейна в існуючі технології. Блокчейн - це база, якій потрібні програми для закриття окремих бізнес-потреб. Наприклад,

щоб використовувати технологію при організації поставок, потрібен інтерфейс користувача, потрібні механізми взаємодії та інше.

Крім того, ринок складається з розрізнених платформ, що пропонують вирішення окремих питань: наприклад, забезпечення конфіденційності, токенизації. Стандарти відповідності ще не розроблені і немає універсальних варіантів, які охоплюють відразу все.

3. Завищені очікування під час використання смарт-контрактів. Смарт-контракти — одна з найпривабливіших можливостей блокчейну. Це умови укладання угоди, які записані як комп'ютерний код в блокчейні. Договір виконується автоматично, як тільки умови задовільняються [4].

Технологія ще не до кінця доопрацьована, тому є проблеми з масштабованістю та керованістю. Відсутність уніфікованого правового регулювання багатьох країн додатково ускладнює використання смарт-контрактів.

Література

1. Лапко О.О., Солосіч О. С. Технологія блокчейн: поняття, сфери застосування та вплив на підприємницький сектор. Бізнес Інформ. 2019.6. С. 77–82.
2. Blockchain Applications Deliver Enterprise Solutions. URL: <https://www.toptal.com/insights/innovation/blockchain-applications-create-enterprise-solutions> (дата звернення: 15.10.2021).
3. Blockchain what it means for your enterprise integration strategy. URL: <https://www.wipro.com/applications/blockchain-what-it-means-for-your-enterprise-integration-strategy/> (дата звернення: 15.10.2021).
4. Технологія блокчейн в страхуванні. URL: <https://dolphincargo.com.ua/tehnologiya-blokchejn-v-logistike/> (дата звернення: 13.10.2021).

*Танклевська М.С. – здобувач гімназії №6 (м. Херсон)
Науковий керівник: Карнаушенко А.С. – к.е.н., доцент кафедри
економіки та фінансів Херсонський державний аграрно-економічний
університет,
м. Херсон*

ОСНОВИ ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Молодіжне підприємництво це важливий елемент підвищення рівня зайнятості серед молоді та створення нових малих підприємств і додаткових робочих місць. Саме тому необхідно збільшувати кількість і впроваджувати більш ефективні програми розвитку та підтримки молодіжного підприємництва в Україні.

Розвиток молодіжного підприємництва є одним із найважливіших напрямків економічної політики країни. Проте на сьогодні цей процес відбувається в Україні дуже повільно. Лише 10% молодих людей віком від 18 до 28 років займаються підприємницькою діяльністю. У державному секторі зайнятість молоді за останні роки скоротилася майже в 1,5 рази, причому зберігається тенденція переміщення молоді з державного сектора в приватні акціонерні та особисті підприємства [1]. До того ж у молодіжному середовищі зростає соціальна напруженість, що викликана підвищенням загального рівня безробіття. У такій ситуації створення сприятливих умов для розвитку молодіжного підприємництва, оцінка сильних та слабких сторін при реалізації підприємницького потенціалу молоді може дати позитивний соціальний ефект.

У той самий час більшість представників молоді (52%) віком від 13 до 15 років вважають себе активними членами громадянського суспільства, трохи менше таких українців (32%) у віковій групі від 16 до 35 років. При цьому 26% молоді у віці з 13 до 35 років були залучені до роботи молодіжних рад і майже така ж кількість у віковій групі від 13 до 18 років були залучені до роботи Міського учнівського парламенту при Управлінні освіти (МУП) – 25%. І тільки

8% молоді відвідують молодіжні центри та хаби [1, 5].

Сьогодні основними джерелами фінансування підприємництва є: власні кошти; запозичені кошти (кредити); надані кошти (гранти, державне фінансування, благодійні внески) [2]. При цьому, мікрофінансування як механізм фінансової підтримки суб'єктів підприємництва є одним з ефективних та пріоритетних напрямів кредитування для підприємців, а особливо для тих, хто тільки започатковує свій бізнес. Розглядаючи ситуацію з кредитуванням молодіжного бізнесу в 2020 р. в Україні встановлено, що стан кредитування не покращився. Кредитний портфель українських банків зменшився на 4,4%, станом на 31.12.20 р складає 1,05 трлн. грн., а корпоративний сектор знизився на 6,1%, та становить 795,4 млрд грн. В Україні з I кварталу 2020 р. було запущено президентську програму доступного кредитування під 5, 7 та 9% для підтримки малого та середнього бізнесу. На дану програма держава виділила 2 млрд. грн. Загалом минулого року у рамках програми банки видали 7,6 тис. позик на 17,4 млрд грн. За рік роботи програми було видано кредитів на суму 20,5 млрд. грн., з яких: 11,9 млрд грн - рефінансування старих кредитів; 4,9 млрд грн – антикризові позики під 3% річних; 3,7 млрд грн – капітальні інвестиції [3]. Організації, що займаються мікрофінансуванням, готові надавати кредити тим підприємцям, у яких нульовий стаж діяльності і від яких відмовився банк, внаслідок занадто високих ризиків неповернення засобів [4].

Суб'єкти молодіжного підприємництва можуть вільно використовувати краудфандингові платформи, особливо молодь, яка має високий рівень цифрових навичок, готові до нового та активні. Слід відзначити найкращі краудфандингові платформи для малого бізнесу, зокрема Kickstarter, Fundable та CrowdFunder [4]. Також, існує багато громадських організацій, які активно намагаються підтримувати молодь та їх починання, серед яких слід відзначити проекти: «Розумахи до справи», Global Fund for Children.

Отже, розвиток малого підприємництва є дуже важливим для економіки країни в цілому, тому вагому роль у його фінансуванні повинна відігравати держава. Ефективна державна підтримка малого бізнесу повинна включати надання різноманітних субсидій, позик, формування державних фондів, надання податкових знижок та пільг, використання іноземної допомоги та підтримки розвитку страхового ринку тощо.

Література

1. Підприємництво як життєва перспектива сучасної молоді. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/econ-teor/4479-pidpriemnitstvo-yak-zhitteva-perspektiva-suchasnoji-molodi.html> (дата звернення: 13.10.2021).
2. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2015). Policy Guide on youth entrepreneurship. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/webdiaeed2015d1_en.pdf (дата звернення: 13.10.2021).
3. Де взяти кредит для бізнесу в Україні в 2021 році? URL: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/gde-vzyat-kredit-dlya-biznesa-v-ukraine> (дата звернення: 13.10.2021).
4. Синенко О.О., Танклевська Н.С. Теоретичні аспекти мікрофінансування: форми, моделі та вплив на розвиток підприємництва. *Агросвіт*. 2021. № 13-14. <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3463&i=>
5. В. Петренко, А. Карнаушенко, М. Танклевська. Кредитування як основне джерело фінансування молодіжного підприємництва. 2021. *Економіка та держава*. №12 <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=5072&i=6>

FINANCIAL MECHANISM OF AGRICULTURAL ENTERPRISES DEVELOPMENT

The level of organization of the economy and finances in the society is significantly determined by the actions of the state, which for this purpose also uses the law and other regulatory assets. At the micro level, agricultural enterprises play an important role in the organisation of the financial and economic sphere. The state determines the methodology of GDP distribution, the principles and ways of formulation and use of the budget, values and tools to influence the social and economic development, etc. The role of enterprises in the organization of finances is defined by the fact that they generate revenues and receipts, determine the sources of cost coverage, exchange, sell, lease property, request internal formation of funds, visible payments, etc.

Financial mechanics stimulates the whole process of creation: production, distribution, exchange and consumption. It aims to ensure the most favourable conditions for the operation of general economic laws. All elements of the financial mechanism must be specific, functioning, consistent in a unified system. Furthermore, the financial mechanism must be effective. Although financial science has long been studying the nature of action and structure of financial mechanics, but does not have the grounds to consider this area remain well-studied. All the given definitions define it differently. The greatest omission of domestic and foreign scholars in the definition of the concept of financial mechanism is the absence of individual or entire groups of elements.

Financial mechanism is a complex financial phenomenon, the formation of which takes place at a high quality and new level of socio-economic structure of society. Therefore, financial mechanism is a system of financial methods and financial valuables defined by financial policy, which are used by the state and enterprises in their activities for the appropriate legal, regulatory and information

support.

The efforts to reflect the conceptual positions on the financial mechanism have led to the fact that all in the complex creates its economic essence. In order to obtain a certain understanding of the financial mechanism of agricultural development, it should be identified from the general financial mechanism. In our opinion, for such approach not only changes in ownership structuring of financial mechanism as the studied object is investigated, but its system transformation in connection with the implementation of the old growth of agricultural enterprises is analyzed. Financial mechanism of agricultural enterprises development is a category of financial management of rural economy, because it organizes the business behavior of the subjects of management.

Financial management is focused on the management of the flow of financial resources, it defines the purpose of financial management and influence them through the methods and values of financial mechanics. This means that the strategy and management tactics affect not only the financial management, but also the financial mechanism of the organization of agricultural economy. The strategy is a general approach and method of using tools to achieve the goal of organizing the agrarian economy. New goals generate new strategies. Tactics are specific methods and techniques to achieve the goal. The strategy is revealed in a longterm financial policy, and tactics in a short-term one. The financial strategy and tactics are intended to ensure optimal organization of the agrarian economy.

Taking into account the above, it should be noted that the financial mechanism of agricultural development is the totality of financial forms and methods, tools and means of influence on the socio-economic development of enterprises in the sector, which act in synergy, mutually complementary and goal-oriented to achieve their growth. It is believed that the main objectives of the financial mechanism of agricultural enterprises are: protection of shareholders' rights, clear division of responsibilities between owners and managers, development of corporate governance mechanisms; increased involvement of strategic investors in corporate governance;

creation of a system of protection of contracts and harmonization of contract law; ensuring investment-friendly privatization of enterprises; creating an effective mechanism for the management of privatized enterprises; restructuring inefficient, loss-making enterprises; and providing access to relevant management information for owners, investors and creditors.

Therefore, financial mechanism of agricultural development as a concept and phenomenon occurs under the influence and influence of two applied categories such as financial management and financial policy. An important basis for efficient organization of the agrarian economy is the availability of financial resources necessary for production and commercial activities of economic entities. Without financial resources, it is impossible to carry out optimization, restructuring and reorganization of the economy as a whole and individual enterprises in particular.

References:

1. Hudz' O.YE. Finansovi resursy sil's'kohospodars'kykh pidpryyemstv : monohrafiya. K.: NNTS. 2017. 578 s. [in Ukrainian].
2. V. Hmyria, O. Spirkina, N. Maksymenko, N. Tanklevska. Financial and legal aspects of the organization of the agriculturally used areas market. Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. 2019. 6. P. 130-135. [in Ukrainian].
3. Tanklevska N., Miroshnichenko V. Theoretical basis of managing of enterprises` financial potential on the basis of anti-crisis management. *Agricultural and Recourse Economics: International Scientific E-Journal*. 2019. №2. Vol.5. p. 51-61[in Ukrainian].
4. Khudoliy L.M. Mekhanizm finansovoho zabezpechennya funktsionuvannya ahrarnykh pidpryyemstv Ukrayiny na seredn'ostrokovu perspektyvu. Naukovyy visnyk NUBIP Ukrayiny. Seriya «Ekonomika, ahrarnyy menedzhment, biznes». 2015. Vyp.222. S. 8-14. [in Ukrainian].

Збірник тез
Всеукраїнської науково-практичної Інтернет - конференції
**ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ**

19 жовтня 2021 року

За редакцією д.е.н., проф.. Танклевської Н.С.

Технічний редактор – ас. Ярмоленко В.В.

Умовн.друк.арк 4.66

Видається в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори статей. Думки, положення і висновки, висловлені авторами, не обов'язково відображають позицію редакційної колегії.

Херсонський державний аграрно-економічний університет

2021 р.